

UVODNIK

Pred nami so krajši dnevi in več časa za branje. Tudi za branje Knjižničarskih novic.

Objavljamo nekoliko starejše poročilo o strokovni ekskurziji Sekcije za specialne knjižnice, ki ga je pripravila **Mojca Kotar. Melita Ambrožič, Mateja Komel Snoj, Alenka Kavčič-Čolić, Irena Kavčič** in **Špela Razpotnik** so se udeležile mednarodne konference IFLA, ki je letos potekala na Švedskem. **Sonja Svoljšak** je napisala poročilo o SHARP konferenci, ki se je avgusta odvijala na Finskem, **Boris Rifi** pa je v Rusiji obiskal Mednarodni bibliografski kongres.

Na letošnjo konferenco IFLA se navezuje tudi prispevek v rubriki Vsebinska obdelava knjižničnega gradiva, ki ga je tudi za to številko pripravila **Darija Rozman**.

V rubriki Digitalna knjižnica Slovenije **Janko Klasinc** poroča kako poteka

zajemanje spletnih vsebin v Narodni in univerzitetni knjižnici. **Ivan Kanič** pa v terminološkem kotičku tokrat razmišlja o odprtem, prostem, brezplačnem dostopu.

Mensija Kurtovič predstavlja šolsko knjižnico Srednje šole za oblikovanje in fotografijo. Avtorico izdelkov, ki so na razstavi v Mestni knjižnici Izola, je intervjuvala **Špela Pahor**.

Predstavljamo tudi nekaj novih izdaj - ZBDS je izdal dva prevoda, ki ju bomo podrobneje predstavili v prihodnji številki, tokrat pa več besed namenjamo publikaciji, ki jo je pripravila Tereza Poličnik-Čermelj v sodelovanju z Jasno Malešič. Monografijo »Oprema knjižničnega gradiva« lahko naročite s priloženo naročilnico.

Ne pozabite oddati prijavnice za praznik ob dnevu splošnih knjižnic!

Damjana Vovk

Kazalo:

Uvodnik	1
Nove publikacije ZBDS	1
Koledar prihajajočih srečanj	2
UDK v letu 2009 in 2010	3
Poročilo o udeležbi na mednarodni konferenci IFLE	4
Poročilo z mednarodnega bibliografskega kongresa v Sankt Peterburgu	8
Book culture from below - the 18th annual SHARP conference	10
Varšavske knjižnice	11
Šolska knjižnica Srednje šole za oblikovanje in fotografijo Ljubljana (SŠOF) se predstavi	16
Zajemanje spletnih vsebin v Narodni in univerzitetni knjižnici	18
Nova razstava v MKI	19
Odprti, prost, brezplačni dostop	21
Oprema knjižničnega gradiva na primerih kulturne dediščine NUK	23
Mednarodni natečaj za najboljšo marketinško idejo	25
Knjižnica po mojem okusu - bralna kultura v slovenskih splošnih knjižnicah	25
Najava: Knjižnica po mojem okusu	26
Oglasi	28

NOVE PUBLIKACIJE ZBDS

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije je izdala novo publikacijo - prevod strokovnih priporočil Mednarodne zveze bibliotekarskih društev in ustanov (IFLA, Strokovna priporočila št. 86) - **Knjižnice za slepe v informacijski dobi** (http://www.zbds-zveza.si/publikacije_zbds.asp).

Na spletni strani ZBDS (<http://www.zbds-zveza.si/dokumenti/merila-in-kazalci-informacijske-pismenosti-v-visokem-solstvu.pdf>) pa je prosto dostopen prevod publikacije Ameriškega knjižničarskega združenja (ALA) **Merila in kazalci informacijske pismenosti v visokem šolstvu**.

OBVESTILA

KOLEDAR PRIHAJAJOČIH SREČANJ

TUJINA

(izbor za obdobje november 2010 – januar 2011)

- **3.-6.11.2010**, Charleston, ZDA, *XXX Charleston Conference: Issues in Book and Serial Acquisition*, <http://www.katina.info/conference/>
- **5.11.2010**, Kopenhagen, Danska, *Virtual Visits to Lost Libraries: Reconstruction of and Access to Dispersed Collections*, <http://www.libereurope.eu/node/559>
- **6.-8.11.2010**, St. Gallen, Švica, *8th International Conference on the Book*, <http://booksandpublishing.com/conference-2010/>
- **8.-10.11.2010**, Jülich, Nemčija, *WissKom2010 "eLibrary - den Wandel gestalten"*, <http://www.fz-juelich.de/zb/index.php?index=1137>
- **8.-14.11.2010**, Zadar, Hrvaška, *TEI Applied: Digital Texts and Language Resources: 2010 Annual Meeting of the TEI Consortium*, <http://ling.unizd.hr/~tei2010/>
- **22.11.2010**, Lyon, Francija, *23e entretiens Jacques Cartier: Les bibliothèques du XXIe siècle*, <http://php.bm-lyon.fr/phpmyagenda/infoevent3.php?id=5484>
- **6.-7.12.2010**, Praga, Češka, *12th International Conference on Grey Literature*, <http://www.textrelease.com/gl12conference.html>
- **6.-8.12.2010**, Chicago, ZDA, *6th International Digital Curation Conference*, <http://www.dcc.ac.uk/events/conferences/6th-international-digital-curation-conference>
- **3.-7.1.2011**, San Diego, ZDA, *2011 ALISE Annual Conference*, <http://www.alise.org/mc/page.do?sitePageId=112114&orgId=ali>
- **6.-7.1.2011**, Chapel Hill, ZDA, *Curation Practices for the Digital Object Lifecycle*, <http://ils.unc.edu/digccurr/institute.html>
- **11.-13.1.2011**, Kolkata, Indija, *International Conference on Digital Library Management (ICDLM): Extending Benefits of*

Modern Technology to Public, Academic and Special Libraries,
http://www.teriin.org/index.php?option=com_events&task=level

Sodelovanje na posvetovanju (rok oddaje povzetkov)

- **1.11.2010** za 11.-13.5.2011, Brisbane, Avstralija, *International m-libraries conference: Mobile technologies: information on the move*, <http://www.usq.edu.au/m-libraries/program>
- **8.11.2010** za 29.5.-2.6.2011, Varšava, Poljska, *2011 IATUL Conference*, <http://www.iatul2011.bgpw.congressor.eu/>
- **15.11.2010** za 28.2.-3.3.2011, Austin, ZDA, *Electronic Resources and Libraries Conference*, <http://www.electroniclibrarian.com/conference-info>
- **30.11.2010** za 18.-23.6.2011, Novi Sad, Srbija, *InSITE 201*, <http://2011.informingscience.org/>
- **15.12.2010** za 24.-27.5.2011, Atene, Grčija, *3rd QQML 2011 International Conference*, <http://www.isast.org/gqml2011.html>
- **30.12.2010** za v letu 2015, *XIII the Library History Seminar*, http://www.personal.psu.edu/dxf19/blogs/dolores_list_of_cfps/2010/07/library-history-seminar-xiii-2015.html
- **31.12.2010** za 29.6.-1.7.2011, Varšava, Poljska, *3rd International Conference »Education for All«*, <http://www.disability.uw.edu.pl>
- **10.2.2011** za 1.-2.9.2011, Passau, Nemčija, *12th European Conference on Knowledge Management - ECKM 2011*, <http://academic-conferences.org/eckm/eckm2011/eckm11-home.htm>
- **15.2.2011** (15.3.2011 poster) za 11.-14.5.2011, Poreč, Hrvaška, *12. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica*, <http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/172/>

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Mateja Komel Snoj

Odgovorna urednica: Damjana Vovk (e-pošta: icb@nuk.uni-lj.si)

Uredniški odbor: dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer

Naklada: 400 izvodov

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: icb@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-176.

VSEBINSKA OBDELAVA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

STROKOVNE
TEME

UDK V LETU 2009 IN 2010

Tokratna številka Knjižničarskih novic prinaša poročilo z letošnje Iflin konferencie na Švedskem. V rubriki Vsebinska obdelava knjižničnega gradiva zato na kratko povzemamo informacije in novosti iz poročila **Aide Slavić**, ki je bilo predloženo Iflin Sekciji za klasifikacijo in indeksiranje.

Informacije o UDK so posredovane po treh elektronskih poteh:

- Konzorcij UDK: <http://www.udcc.org/index.htm>
- UDC Weblog: <http://universaldecimalclassification.blogspot.com/>
- Twitter: <http://twitter.com/UDCC>

Člani konzorcija UDK so:

- Asociacion Espanola de Normalizacion y Certificacion AENOR, Španija
- British Standards Institution BSI, Velika Britanija
- Editions du CEFAL/CELES, Belgija
- Vserossiiskiy Institut Nauchnoi i Tekhnicheskoi Informatsii VINITI, Rusija
- Nacionalna knjižnica Češke republike

Pisarna UDK

Sedež Konzorcija je v Kraljevski knjižnici v Haagu. Predsednik Konzorcija je Alan Hopkinson. Tajniška dela opravlja Sofia Kapnisi. Od letošnjega maja je izvršna direktorica uredništva UDK Hrvatica Aida Slavić. Dosedanja izvršna direktorica uredništva Portugalka Maria Ines Cordeiro je prevzela nadzorne funkcije v Konzorciju UDK. Pripravljajo spremembe v organizaciji urednikov posameznih področij. Od septembra 2010 bodo strokovnjake, ki skrbijo za revizijo posameznih skupin UDK, pridružili rednim urednikom, njihov mandat bo dveletni. Leta 2007 je bila osnovana delovna skupina skoraj tridesetih mednarodnih specialistov, ki tvorijo nadzorni odbor UDC Advisory Board (<http://www.udcc.org/members.htm>).

Izdaje UDK, učbeniki, priročniki...

Podrobne in posodobljene podatke o različnih knjižnih izdajah lahko preberemo na <http://www.udcc.org/bibliography.htm>.

Spletne izdaje glavne referenčne datoteke UDK so v angleščini, češčini in slovenščini. Skrajšano spletno izdajo s približno 6000 vrstilci so izdali Švedi. Spletni seznam s približno 2000 vrstilci v 27 jezikih bo dosegljiv na <http://www.udcc.org/udcsummary/php/index.php>.

Zadnji uradni priročnik z naslovom The Universal Decimal Classification: a guide to its use (I. C. McIlwaine) je bil izdan leta 2007. Ruski bibliotekarji so leta 2008 izdali svoj priročnik Učebnoe posobie oo Universalnoj desjatičnoj klassifikacii (urednik Y. M. Arskiy). V zadnjih štirih letih so svoje priročnike izdali tudi Portugalski, Brazilci, Slovenci in Hrvati.

Dogodki

Mednarodni seminar o UDK, tradicionalno srečanje, ki je na vsaki dve leti, bo konec oktobra 2011 v Haagu in bo namenjeno proučevanju odnosov med klasifikacijo in ontologijo. Prvo obvestilo bo posredovano novembra 2010, po zgoraj omenjenih treh poteh elektronskega obveščanja.

Projekti

Najpomembnejši projekt v letu 2010 je nadaljnji razvoj in internacionalizacija kratkega povzetka UDK (udcS = UDC Summary), to je skrajšana večjezična izdaja približno 2000 vrstilcev UDK, ki si ga lahko ogledamo na <http://www.udcc.org/udcsummary/php/index.php>. Prevajanje in vnos podatkov je v teku, sodeluje 60 prevajalcev - prostovoljcev, ki vnašajo podatke v 27 jezikih. Vsi podatki bodo brezplačno dostopni, načrtujejo tudi povezovanje s posameznimi nacionalnimi geslovniki.

Extensions & Corrections to the UDC, 31 (2009)

Zadnja izdaja te serijske publikacije prinaša tekoče popravke in dopolnila, ki so bili predlagani v preteklem letu. Številka je obsežna, http://www.udcc.org/ec31_2009.htm, ker prinaša tudi prispevke mednarodne konference v Haagu leta 2009.

Darija Rozman
Narodna in univerzitetna knjižnica

POROČILA

POROČILO O UDELEŽBI NA MEDNARODNI KONFERENCI IFLE Göteborg, 8. – 16. 8. 2010

Mednarodna zveza bibliotekarskih društev in ustanov IFLA (*International Federation of Library Associations and Institutions*) je vodilno mednarodno telo, ki zastopa interese bibliotekarske in informacijske stroke, knjižnic in drugih organizacij na področju izvajanja informacijskih storitev in uporabnikov teh storitev. Ustanovljena je bila leta 1927 v Edinburgu na Škotskem. Člani IFLE (skoraj 1700) so nacionalna bibliotekarska združenja, knjižnice vseh tipov in izobraževalne ustanove s področja bibliotekarske in informacijske znanosti iz 150-tih držav¹. Je neodvisna, mednarodna, nevladna, nepridobitna organizacija. Njeni glavni cilji so:

- promocija visokih standardov zagotavljanja in posredovanja knjižničnih in informacijskih storitev;
- spodbujanje zavedanja o pomenu in vrednosti knjižničnih in informacijskih storitev;
- zastopanje interesov članstva širom sveta.

IFLA vsako leto avgusta organizira mednarodno konferenco in skupščino, na katerih sodeluje več kot 3500 udeležencev s celega sveta. Zato je konferenca izredno pomembno stičišče različnih strokovnjakov in odlična priložnost za mednarodno sodelovanje. Letos bi sicer morala potekati v Avstraliji, v mestu Brisbane, vendar je bila zaradi nerazrešenih nesoglasij med

lokalnimi predstavniki in vodilnimi v IFLI odpovedana. Tako je bila konferenca v Göteborgu (Švedska). Gospa **Agneta Olsson**, predsednica švedskega organizacijskega odbora, je s sodelavci v slabem letu dni opravila skoraj nemogoče delo. Na zaključni prireditvi je bila s humorno obarvanim videoposnetkom predstavljena kot prava junakinja.

Ker je v večini primerov tema konference vezana na regijo v kateri poteka, je zaradi spremembe lokacije prišlo do težav pri organizaciji nekaterih satelitskih konferenc in vsebinskih sklopov. Glavna tema letošnje konference je bila »**Prost dostop do znanja – zagotavlja trajnostni razvoj**«. Ker so bile številne načrtovane vsebine vezane na kulturno dediščino aboroginov in drugih domorodcev v Avstraliji in Oceaniji ter v nerazvitih regijah, jih ni bilo mogoče izvesti. Nekatere spremembe tem so zahtevale tudi zelo hitro posredovanje. Ker so bili organizatorji vedno pripravljeni pomagati, je bila konferenca vendarle zelo uspešna.

V nadaljevanju poročamo o nekaterih vsebinah, verjetno zanimivih za strokovno javnost, in sicer:

- o delovanju v odboru IFLINIH sekcij;
- o zanimivih vsebinah, predstavljenih na konferenci IFLE;
- o letnem srečanju direktorjev

nacionalnih knjižnic (CDNL), ki je potekalo dan pred uradno otvoritvijo konference IFLA.

DELO V ODBORIH SEKCIJ IFLE

Strokovna dejavnost združenja se izvaja v okviru sekcij, ki pokrivajo dejavnost posameznih tipov knjižnic ali posamezna strokovna področja dejavnosti knjižnic ali regije sveta. Trenutno v okviru IFLE deluje 43 sekcij, ki jih vodijo stalni odbori, katerih člani so izvoljeni po zaključenem nominacijskem postopku na splošnih volitvah, ki potekajo vsaki dve leti med člani združenja. Mandat članov stalnih odborov traja štiri leta, ponovno so lahko izvoljeni za dve leti. Slovenski knjižničarji imamo trenutno v stalnih odborih sekcij le dve predstavnici: dr. Melita Ambrožič (Nacionalne knjižnice) in dr. Alenko Kavčič-Čolić (Informacijska tehnologija).

DELO V ODBORU SEKCIJE ZA NACIONALNE KNJIŽNICE
Sekcija za nacionalne knjižnice pri IFLA je osrednje mesto za podporo vitalni vlogi nacionalnih knjižnic, ki jo imajo v ožjem in širšem okolju. Nacionalne knjižnice imajo v svojih okoljih in knjižničnih sistemih posebne naloge, običajno zakonsko določene. Obseg nalog je glede na posamezno državo sicer lahko različen², vključuje pa dejavnosti kot so: zbiranje obveznega izvoda (tiskanih in elektronskih)

¹ Več: <http://www.ifla.org/files/hq/membership/ifla-directory-2007-2009.pdf>

² Slovenska nacionalna knjižnica sodi med tiste, ki imajo zakonsko opredeljenih največje število nalog. Le-te se ne nanašajo le na nacionalno pisno kulturno dediščino, njeno zbiranje, ohranjanje in zagotavljanje dostopnosti, ampak tudi na delovanje knjižničnega sistema, vodenje nacionalne knjižnične statistike in različnih evidenc, skrb za permanentno izobraževanje knjižničarjev itd.

publikacij, njegovo bibliografsko obdelavo in trajno ohranjanje, zagotavljanje nekaterih centralnih servisov (bibliografija, restavratska dejavnost, medknjižnično posredovanje dokumentov itd.), ohranjanje in promocija nacionalne kulturne dediščine, gradnja in upravljanje reprezentativne zbirke tujih publikacij, vodenje nacionalnih in mednarodnih strokovnih projektov itd. Običajna je tesna povezava nacionalnih knjižnic z nacionalnimi vladami, tako na področju ustvarjanja nacionalnih politik razvoja knjižnične in informacijske dejavnosti, digitalnih knjižnic, digitalnih arhivov, ohranjanja kulturne dediščine itd. V nekaterih državah nacionalne knjižnice izvajajo tudi storitve neposredno za državno upravo oziroma parlament.

Dejavnost Sekcije za nacionalne knjižnice je zato usmerjena tako na širok nabor funkcij nacionalnih knjižnic in njihovo izvajanje kot tudi na širše okolje nacionalnih knjižnic, ki je njihov uporabnik oziroma ustvarja pogoje za njihovo delovanje. Tesno sodeluje s Konferenco direktorjev nacionalnih knjižnic - Conference of Directors of National Libraries, (CDNL), v zadnjem obdobju še zlasti v okviru združenja ICADS, katerega dejavnost je usmerjena na področje razvoja digitalnih zbirk, njihovega upravljanja in zagotavljanja dostopa knjižnic ter trajnega ohranjanja digitalne dediščine v okviru nacionalnih knjižnic (IFLA-CDNL Alliance for Digital Strategies). ICADS je bil ustanovljen leta 2008³. Mednarod-

no javnost seznanja s tekočimi informacijami, dokumenti in povezavami do različnih informacij o inovativnih projektih s področja digitalizacije in gradnje digitalnih knjižnic. Sekcija podpira in se povezuje tudi s specialno interesno skupino IFLE za Nacionalne organizacije in mednarodno dejavnost (NOIR SIG). V zadnjem letu pa je potekalo intenzivno sodelovanje z Odborom za avtorska in druga pravna vprašanja, in sicer na področju promocije prostega dostopa do znanja.

O svoji dejavnosti in novostih s področja delovanja nacionalnih knjižnic obvešča sekcija javnost z rednim izdajanjem časopisa - Newsletter⁴, v sodelovanju z Wikipedijo pa skrbi za razvoj spletne strani s predstavitvijo nacionalnih knjižnic - »List of national libraries«⁵.

V okviru letošnje konference je potekal sestanek stalnega odbora Sekcije, na katerem so člani sekcije pregledali delo v minulem letu, predstavljeno je bilo delo strokovnega in upravnega odbora IFLE ter CDNL v preteklem obdobju, razpravljali smo o strateškem načrtu Sekcije in IFLE, pogledali napredek pri razvoju spletne strani o nacionalnih knjižnicah in spregovorili o letošnjem strokovnem programu, ki ga je sekcija pripravila za kongres IFLA. V drugem delu sestanka je tekla razprava o programu sekcije na kongresu IFLA 2011, ki bo v Puerto Ricu.

DELO V ODBORU SEKCIJE ZA INFORMACIJSKO TEHNOLOGIJO

Sekcija za informacijsko tehnologijo (IT) dejansko pokriva skoraj vsa področja knjižničarstva. Njen glavni namen je spodbujati uporabo informacijske tehnologije v knjižnicah in pospeševati razvoj informacijskih storitev v vseh družbah. Veliko se ukvarja z dejavnostmi, ki so povezane s standardizacijo, izobraževanjem, usposabljanjem, raziskavami in trgom. Temeljni cilj sekcije je prispevati k procesom ustvarjanja, organizacije, vzdrževanja, iskanja in prenosa informacij in dokumentov v vseh vrstah knjižnic in informacijskih služb. Sekcija se ukvarja tudi z upravljanjem z informacijskimi tehnologijami.

V zadnjih časih je Sekcija za informacijsko tehnologijo veliko pozornost posvečala najnovejšim tehnologijam (RFID, splet 2.0, semantični splet, digitalna skladišča, sistemi za trajno ohranjanje, odprtokodne rešitve) ter načinom njihovega prodora v knjižnice in informacijske službe.

V sodelovanju s švedsko Nacionalno knjižnico (Kraljevo knjižnico) so člani Sekcije za IT 9. 8. 2010 organizirali satelitsko predkonferenco o prostemu dostopu do znanstvenih vsebin (*open access*). Med govorniki je bila tudi gospa Elen Tise, predsednica IFLE.

Poleg satelitske predkonference je Sekcija za IT v sodelovanju z drugimi sekcijami pripravila štiri sklope

3 Več: <http://www.nla.gov.au/padi/topics/712.html/>

4 Glej: http://www.ifla.org/files/national-libraries/Newsletters/June_2010.pdf

5 Glej: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_national_libraries

predavanj:

- sklop predavanj na temo »Knjižnice in semantični splet«, organiziran v sodelovanju s Sekcijo za upravljanje z znanjem, Sekcijo za katalogizacijo in Sekcijo za klasifikacijo in indeksiranje;
- sklop predavanj na temo »Razvoj sistemov za trajno hranjenje in ohranjanje digitalnih knjižnih zbirk«, organiziran v sodelovanju z ICADS (IFLA-CDNL (*Conference of Directors of National Libraries*) *Alliance for Digital Strategies*);
- sklop predavanj na temo »Globalni izobraževalni sistemi«, organiziran v sodelovanju s Sekcijo za upravljanje z znanjem in Sekcijo za profesionalni razvoj in permanentno izobraževanje;
- sklop predavanj na temo »Politike, strategije in zagovor«, organiziran v sodelovanju s FAIFE (*Committee on Free Access to Information and Freedom of Expression*).

Vsebina predavanj bo povzeta in objavljena v glasilu *ITS Newsletter* (<http://www.ifla.org/en/publications/information-technology-section-newsletters>).

Načrtovani sklop predavanj posebne interesne skupine Knjižnice in splet 2.0 na temo »Uporaba mobilne telefonije v knjižnicah v prihodnosti« je bil zaradi majhne udeležbe odpovedan.

Člani upravnega odbora sekcije so se na uradnih sestankih in sestankih, ki so potekali v okviru delovnih skupin, dogovorili o načrtih za konferenco IFLE, ki bo prihodnje leto potekala v San Joséju (Puerto Rico)

ter obravnavali tudi načrte za konferenco leta 2012 v Helsinkih na Finskem. Zaradi nezadostnega zanimanja so bili prisiljeni ukiniti Specialno interesno skupino za knjižnice 2.0., ustanovili pa so Specialno interesno skupino za semantični splet.

PREDSTAVLJENE VSEBINE NA KONFERENCI IFLE

Glavna tema letošnjega kongresa je bila »Prost dostop do znanja – zagotavlja trajnostni razvoj«. Tematika panelnih diskusij, okroglih miz, predstavitev, posterjev in uvodnih gostujočih predavanj se je nanašala na naslednja področja:

- **prost dostop do znanja** je pomemben prav tako kot svoboda govora,
- **dostop mora biti omogočen vsem**, tudi osebam s poškodkami vida in ostalim z bralnimi težavami,
- **brez razlik in vključujoč**, ne glede na to, kdo si in od kje prihajaš,
- **javno dostopen prostor**, na spletu ali v fizični obliki, v katerem ljudje prispevajo in z drugimi delijo vsebine, ki so jih ustvarili sami,
- **odprt za ideje in inovativnost uporabnikov**, ki se iz uporabnikov znanja spreminjajo v soustvarjalce znanja,
- **prosto dostopno publiciranje**, ki omogoča ustvarjanje novega znanja in večje ravnovesje med avtorskopравnimi omejitvami in svobodo informacij.

In zakaj je prost dostop do znanja ključnega pomena? Odpira vrata v svet domišljije in kreativnosti in

omogoča, da napredek posameznika postane napredek celotne družbe.

Program je bil razdeljen v različne sklope, ki so potekali vzporedno skozi vse dni. Uvodni dan smo posvetili ogledom različnih vrst knjižnic v mestu Göteborg in okolici. Obiski knjižnic so bili izvrstno organizirani s strokovnim vodenjem in predstavitvijo vseh dejavnosti, ki jih določen tip knjižnice izvaja. Navdušile so nas prav vse knjižnice, ki smo si jih ogledali (katalogi, prospekti, predstavitve so dosegljivi v NUK - ICB).

Za vse novince, ki prvič obiščejo konferenco IFLA, predstavniki IFLE organizirajo poseben sprejem, kjer novincem predstavijo poslanstvo IFLE, vsebine, ki bodo tekom konference predstavljene, napotke kako čim bolj izkoristiti obisk konference itd. Če ne drugega ti priporočajo, da je dobro, da vsak dan na konferenci spoznaš vsaj 10 novih ljudi. Tako si pleteš mrežo poznanstev v mednarodnem okolju in tako pridobivaš nove izkušnje ter raznovrstna znanja.

V sklopu Bibliografija so nam predstavili različne bibliografije, ki so jih zgradili. V enem od predavanj so kolegi iz srbske nacionalne knjižnice predstavili način izgradnje in prostega dostopa do Bibliografije Srbije. Prav tako so Poljaki delili svoje izkušnje pri izgradnji in dostopanju do poljske nacionalne bibliografije. Iz nemške nacionalne knjižnice so predstavili izboljšave obstoječe nacionalne bibliografije s pomočjo različnih formatov: PDF, CSV in RSS. Iz Irana pa je kolegica predstavila načine prostega dostop-

panja do vsebin njihovih rokopisov.

V sklopu Knjižnice za otroke in mladino so bili predstavljeni različni projekti, ki so jih izpeljali v sodelovanju različnih vrst knjižnic v različnih državah (ZDA, Danska, Švedska Jamajka), tako splošne in šolske kot tudi splošne in visokošolske knjižnice. Tako so nam predstavili različne pristope k povezovanju knjižnic ter ljudi – uporabnikov le teh. Zanimiva je vila predstavitev projekta READ! (LÄS!), ki so ga izvedli na Švedskem in s katerim so dali otrokom možnost, da sami odkrijejo čarobnost in koristnost branja. Predstavljeni pristopi sodelovanja in projekti so zanimivi in prepričani smo, da bi lahko njihove izkušnje s pridom uporabili tudi v našem prostoru.

V sklopu izgradnje in opreme knjižnic so bili predstavljeni različni pristopi h gradnji in opremljenosti različnih vrst knjižnic. Tako smo s predstavitvijo kolegov iz Evrope in Afrike dobili kar nekaj dobrih idej in primerov dobrih praks, ki jih bomo lahko (upamo da kmalu!) uporabili tudi v Sloveniji.

Med predstavitvami s področja katalogizacije je bilo najbolj odmevno predavanje gospe Hanne Hørł Hansen o uporabi kod za vrsto avtorstva namesto beleženja navedb odgovornosti. Katalogizatorji, vajeni prepisovanja navedb odgovornosti s publikacije, so bili precej skeptični, prihodnost pa bo pokazala, ali se bo danski model uveljavil tudi v drugih državah.

Irena Kavčič se je kot članica Delovne skupine za revizijo ISBD

(IFLA ISBD Review Group) udeležila treh daljših delovnih sestankov, na katerih je skupina razpravljala predvsem o komentarjih na osnutek prve standardne združene izdaje ISBD, o sodelovanju z JSC (Joint Steering Committee for Development of RDA) ter o nadaljnjem razvoju ISBD. Združena izdaja ISBD bo pripravljena in odobrena do konca leta 2010.

Katalogizatorji iz držav, v katerih načrtujejo implementacijo novega mednarodnega katalogizacijskega pravilnika *RDA (Resource Description and Access)* oziroma o njej resno razmišljajo, so se pred konferenco IFLE zbrali v Kopenhagenu na seminarju *RDA in Europe: making it happen!*, ki sta ga organizirala EURIG (European RDA Interest Group) in JSC (Joint Steering Committee for Development of RDA). Osrednje teme srečanja so bile predstavitve in implementacija RDA v državah, ki so sodelovale pri nastanku pravilnika, možnosti za prehod na RDA v nekaterih evropskih državah, dileme pri prevajanju RDA ter načrti za nadaljnji razvoj RDA.

V sklopu predavanj na temo Semantične mreže je tekla razprava o povezovanju digitalnih vsebin v obstoječih digitalnih zbirkah. Praksa povezovanja se že izvaja v nacionalnih knjižnicah skandinavskih držav, v Franciji in Nemčiji. Zanimivo je, da v okviru bibliotekarstva različni strokovnjaki obravnavajo različne vidike tega procesa in uporabljajo tudi različne koncepte: tako npr. v IFLINI Sekciji za katalogizacijo govorijo o povezovanju metapodatkov (*linking metadata*), v Sekciji

za organizacijo znanja govorijo o gradnji ontologij (ustvarjanje medsebojnih vsebinskih povezav v okviru predmetnih oznak), v Sekciji za klasifikacijo in indeksiranje pa uporabljajo termin »semantični splet«.

V razpravi Razvoj sistemov za trajno hranjenje in ohranjanje digitalnih knjižnih zbirk so bili predstavljeni zanimivi sistemi za trajno ohranjanje, ki kažejo na poskus njihove združitve z obstoječimi procesi v knjižnicah.

Pri predavanjih, ki sta ga organizirala Sekcija za informacijsko tehnologijo in FAIFE, je sodeloval tudi gospod Christian Engström (predsednik švedske stranke *European Parliament for Piratpartiet*). Pojasnil je svoja stališča glede evropskih direktiv s področja avtorskih pravic. Menil je, da je za informacijsko družbo 70-letna zaščita pravic po avtorjevi smrti absurda, saj digitalne vsebine zastarajo že po dveh letih. Poudaril je, da se njegova stranka zavzema za pošteno plačilo avtorskih pravic – posrednikom v prvih letih po objavi dela, pozneje le avtorjem.

Večina prispevkov je dostopna na uradni spletni strani in jih priporočamo v branje.

LETNO SREČANJE CDNL

V sklopu konference IFLA je potekalo tudi letno srečanje CDNL (*Conference of Directors of National Libraries*). Direktorji nacionalnih knjižnic so se seznanili s poročilom o delu Sekcije za nacionalne knjižnice IFLA v preteklem letu, Nacio-

nalna knjižnica Španije (BNE) pa je predstavila zasnovo novega spletnega portala, namenjenega predstavljanju južnoameriške pisne kulturne dediščine, ki naj bi zaživel do konca tega leta. Delovno srečanje je potekalo v treh skupinah, ki so obravnavale problematiko e-obveznega izvoda v nacionalnih knjižnicah, urejanja avtorskih pravic v digitalnem okolju in vlogo nacionalnih knjižnic pri spodbujanju pismenosti. Za direktorje evropskih

nacionalnih knjižnic je bila najzanimivejša skupina, ki se je ukvarjala z vprašanji avtorskih pravic, saj je bilo srečanje nekakšna priprava na zasedanje CENL (*Conference of European National Librarians*), ki bo konec septembra v Londonu. Evropske države večinoma imajo urejeno avtorskopravno zakonodajo, vendar gradnja digitalnih knjižnic, ki se ji (vsaka po svojih močeh) posvečajo nacionalne knjižnice, prav na tem področju še zdaleč ni

brez težav. Izkušnje so različne, dolgoletne javne razprave pa naj bi se razmeroma kmalu končale z objavo skupnih evropskih smernic.

Melita Ambrožič,
Mateja Komel Snoj,
Alenka Kavčič-Čolić,
Irena Kavčič in
Špela Razpotnik

Narodna in univerzitetna knjižnica

POROČILA

POROČILO Z MEDNARODNEGA BIBLIOGRAFSKEGA KONGRESA V SANKT PETERBURGU

(International Bibliographical Congress)
Sankt Peterburg, 21.-23. september 2010

Mednarodni bibliografski kongres je organizirala Ruska nacionalna knjižnica v sodelovanju z Ruskim združenjem knjižnic (Russian library association), skupaj z združenjem knjižnic za Evrazijo, Državno rusko knjižnico iz Moskve, knjižnico ruske Akademije znanosti in z agencijo Russian book chamber. Srečanja se je udeležilo več kot 500 poslušalcev, s kar 260-imi prispevki z različnih področij bibliografije in sorodnih vsebin. Večina udeležencev je prihajala iz Rusije, Ukrajine in Belorusije, pa tudi iz Kazahstana, Uzbekistana, Moldavije, Malija, Bolgarije, Izraela, Litve, Poljske, Srbije, Velike Britanije, Francije in Slovenije.

Konferenca je osvetljevala bibliografijo iz njenih teoretičnih izhodišč in tudi skozi nekatere praktične rešitve. V prispevkih je bil prikazan pogled v preteklost, sedanje stanje in razvoj. Bibliografija je bila obravnavana kot socialno-kulturni pojav in kot znanstvena disciplina, ki se v zadnjem času povezuje ter izraža tudi v mnogih drugih vedah.

Udeležence je na začetku kongresa pozdravil direktor ruske nacionalne knjižnice in predsednik združenja ruskih knjižnic **Vladimir Zaitsev**. Sledila sta nagovora **Alla Manilova**, vice guvernerja Sankt Peterburga in namestnika direktorja oddelka za kulturno dediščino pri ruskem Ministrstvu za kulturo. Zbrane sta pozdravila tudi **Zhumabek Kenshimov**, generalni konzul

Kazahstana iz St. Peterburga in **Orynbasar Isakhov**, direktor Kazahstanske nacionalne knjižnice.

Predavanja so potekala v skupnem splošnem delu in desetih vsebinsko različnih skupinah. V uvodnem delu je **Vladimir Vasiliev**, član Ruske akademije znanosti in umetnosti, razmišljal o pomenu bibliografije v odnosu do knjige in njenem mestu na različnih področjih znanosti in umetnosti v prostoru in času. Direktor knjižnice Ruske akademije znanosti **Valerij Leonov**, je pojem bibliografije predstavil kot sintezo v razvoju znanja. Pretežno splošnim referatom o bibliografiji so sledile teme o izvoru in začetkih bibliografije in vplivih slednjega na današnje stanje, predstavitev bibliografije in bibliografskih servisov, informacijskih sistemov in bibliografskih storitev v Ruski nacionalni knjižnici.

V naslednjih dneh so bila predavanja razdeljena na naslednja področja: teoretični in metodološki problemi bibliografije in izobraževanja, nacionalne, državne bibliografije in dejavnosti nacionalnih knjižnic ter nacionalnih bibliografskih agencij, bibliografska podpora v znanosti in bibliografske raziskave v humanistiki, regionalne bibliografije in modeli ter strategije bibliografije za otroke, bibliografija kot zgodovinski vir, bibliografska pomagala (vrste, obleke, tipi), bibliografski in referenčni servisi ter njihova prihodnost in pro-

blemi v virtualnem okolju, bibliografija kot vir za kulturne študije ter skupina za zgodovino bibliografije. Poleg omenjenih skupin, so bile ob referatih organizirane tudi okrogle mize, posterji in razstava.

V skupini za nacionalno bibliografijo je **Maja Žumer** predstavila IFLIN-e smernice in navodila za nacionalne bibliografije v digitalni dobi. Referat je bil v ruskih strokovnih krogih pozitivno sprejet in predstavljena publikacija je že prevedena v ruščino. Skupina je predstavila zanimive tudi referate o izbiri gradiva za bibliografijo, kjer je **Konstantin Sukhorukov** izpostavil tradicijo načina dela ruskega nacionalnega bibliografskega centra Russian book chamber, ki bibliografijo tiska že od leta 1917 in v sodelovanju z nacionalno knjižnico opravlja še druge naloge (ISBN, priprava statističnih podatkov,...). Srečujejo se s podobnimi vprašanji kot v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Elektronske publikacije v obveznem izvodu, kot vir podatka za nacionalno bibliografijo, predstavljajo še več nerešenih vprašanj. **Grazyna Federowicz** iz Poljske je predstavila celoten projekt in proces retro konverzije listkovnega kataloga za poljsko nacionalno bibliografijo 1901-1939. Podatke so pridobili iz različnih katalogov, tudi za atlase in muzikalije, in jih objavili v elektronski in tiskani bibliografiji. O podobnem projektu je govorila tudi **Galina Kalinina** iz Russian book chamber. Na agenciji so postopno razvili metodologijo in standarde za različne vrste gradiv. Takšnemu razvojnemu delu sledi še razvoj formatov in računalniških programov.

Naj izpostavim še zanimiv referat poljske udeleženke **Beate Capik**, in sicer o projektu popisa polonike zunaj meja Poljske po sistematičnem pregledovanju tiskanih nacionalnih bibliografij (stran za stranjo). V naslednjih prispevkih so bile obravnavane nekatere že slišane tematike. Ukrajinska predstavica je govorila o retrospektivni bibliografiji, **Ljudmila Zinchuk** iz Rusije pa je predstavila nacionalno retrospektivno bibliografijo zemljevidov. **Vera Knorring** je obravnavala elektronski katalog knjig v jeziku jidiš iz ruske nacio-

nalne knjižnice. **Ljudmila Belgorodskaya** je opisala izbor ruskih gradiv za britansko in ameriško enciklopedijo, **Larisa Dojar** pa je govorila o bibliografiji za zgodovino Ukrajine. **Tatjana Korolkova** iz Rusije je predstavila načrtovanje bibliografije in digitalizacije ruske emigrantske periodike.

Mnoge izkušnje so podobne slovenskim. Referati so bili večinoma zanimivi, saj kljub nekaterim, že slišanim temam prinašajo in odpirajo zanimiva razvojna vprašanja, mestoma pa ponujajo tudi ustrezne odgovore in dobre rešitve. Slovenski knjižni prostor bi verjetno utegnil najti v tako velikih modelih kot je ruski, zelo zanimive rešitve. Naj v sled temu, namesto zaključka, navedem le nekaj podatkov o soorganizatorju kongresa:

V združenju Russian library association sodelujejo pretežno večje, tudi krovne knjižnice v Rusiji, Ruska nacionalna knjižnica s sedežem v Sankt Peterburgu, Ruska državna knjižnica s sedežem v Moskvi, 30 različnih večjih knjižnic iz Moskve, 17 knjižnic iz Sankt Peterburga, 19 drugih zveznih, federalnih knjižnic iz celotne Rusije (npr. Knjižnica Ruske akademije znanosti, državne knjižnice za posamezna specialna področja) in številne druge, tudi nacionalne, pogosto tudi manjše regijske in pokrajinske knjižnice iz širšega področja Ruske federacije. Združenje povezuje knjižničarje na strokovnem, razvojnem, izobraževalnem in založniškem področju. Na mednarodnem področju pa združenje sodeluje pri IFLI, združenju držav Skupnosti neodvisnih držav in baltskih držav, deluje kot članica American Library Association (ALA), itd.

Mesto Sankt Peterburg je danes prijetno in varno mesto, z nekaj manj kot 5 milijoni prebivalcev. Je mesto z bogato rusko zgodovino in evropskim pridihom. Po totalitarizmu so mu vrnilo ime, ki mu gre.

Boris Rifl,
Narodna in univerzitetna knjižnica

POROČILA

BOOK CULTURE FROM BELOW - THE 18TH ANNUAL SHARP CONFERENCE**Helsinki, 17. - 20. 8. 2010**

Knjiga kot ikona. Knjiga kot materialni objekt. Knjižna oprema in dizajn kot agent sodobne, kapitalistične vizualne kulture in novih pristopov v oglaševanju. Knjiga kot kategorija ekonomske in socialne moči. Knjiga kot umetniški in žbirateljski objekt. Knjiga, ki preko sekundarnih rokopisnih zapiskov odseva recepcije svojih bralcev. Knjiga kot namenoma zavajajoč uredniški ali avtorski konstrukt. Besedilo kot namerna avtorizacija znanstvenih in političnih programov. Knjiga kot objekt identifikacije. Knjiga kot jabolko spora. Knjiga kot simbol kulturnega ekskluzivizma ali kot potrošni objekt popularne kulture. Knjiga kot orodje razsvetljenskih socialnih in političnih programov. Knjiga. Kot eden najširših skupnih imenovalcev socialne in kulturne zgodovine naše civilizacije.

To je le kratka, strnjena parafraza nekaterih vidikov obravnave knjige kot kulturnega fenomena, ki so bili predstavljeni na letošnji 18. letni konferenci združenja SHARP (Society for the History of Authorship, Reading and Publishing). Konferenca se je udeležilo več kot 200 predstavnikov akademskih oziroma raziskovalnih institucij ter knjižnic z vsega sveta. Ker je bil program konference razdeljen na posamezne sklope, ki so potekali sočasno, se mnogih zanimivih predavanj žal nisem mogla udeležiti. O slednjih, pa tudi o tistih, ki sem jim z veliko mero zanimanja in navdušenja prisluhnila, naj spregovori kar program konference (<http://www.helsinki.fi/sharp2010/program.htm>). Pri posameznih sklopih so na povezavah dostopni tudi

kratki povzetki posameznih referatov.

Le redko se zgodi, da bi bilo na enem mednarodnem znanstvenem srečanju zbranih toliko različnih profilov raziskovalcev. To ni bila konferenca medievistov, bibliotekarjev, konservatorjev, lingvistov, kuratorjev, etnologov, sociologov, umetnostnih zgodovinarjev, zgodovinarjev, antropologov, literarnih zgodovinarjev ali predstavnikov številnih drugih raziskovalnih disciplin in znanosti, temveč mednarodni shod humanistov oziroma raziskovalcev, ki jih ni strah popotovanja preko meja ene same metodologije ali znanosti. Nasprotno; lahko bi rekli, da so se na tem dogodku zbrali ravno tisti, ki jim takšne prakse predstavljajo del vsakdanjika.

V sklepnem, skupnem delu posvetovanja, se je utrnila tudi skupna misel. Kadar raziskujemo fenomen knjige, bodisi s stališča besedila in sporočila, ki ga prinaša, bodisi s stališča njenega simboličnega, družbenega pomena ali fizične pojavnosti, smo vsi, ki se z njo na kakršen koli način ukvarjamo, hote ali ne hote do vratu potopljeni v interdisciplinarnost in multidisciplinarnost. Na tem stičišču Tu ni jasnih metodoloških in paradigmatških zamejitev. Interdisciplinarnost oziroma multidisciplinarnost sta v primeru knjige kot raziskovalnega problema organsko stanje zavesti, ki izhaja iz mnogoplastne narave obravnavanega predmeta. Membrane različnih znanosti in disciplin so

na področju zgodovine knjige in kulturne zgodovine povezane s knjigo zelo prepustne. Ne nazadnje, je mar presenetljivo, da je eden najprominentnejših raziskovalcev srednjeveških knjižnih vezav po svoji osnovni izobrazbi doktor medicine?

Upati je, da bo v prihodnosti še več takšnih polnokrvnih humanističnih dogodkov, na katerih vlada medsebojno spoštovanje med tako različnimi koncepti, raziskovalnimi pristopi, znanostmi ter njihovimi predstavniki, in ki jih zaznamuje predvsem obilna mera iskrene radovednosti in motivacije za še boljše medsebojno sodelovanje in povezovanje različnih znanstvenih disciplin in različnih vrst institucij. Vsem, ki imamo vsakodnevno opraviti s knjigo v takšnem ali drugačnem kontekstu, bi še kako koristilo večkrat tako pogumno pokukati čez planke, ali če si dovolim uporabiti kar priljubljeno frazo iz angleško govorečega sveta, ki morda še najbolje povzame vzdušje na letošnji konferenci združenja SHARP: »It is an eye opener«.

Toplo vabljeni na naslednjo letno konferenco, ki bo pod naslovom »The Book in Arts and Sciences« potekala med 14. in 17. julijem 2011 v Washingtonu (ZDA).

Sonja Svoljšak

Narodna in univerzitetna knjižnica

VARŠAVSKE KNJIŽNICE

Strokovna ekskurzija Sekcije za specialne knjižnice ZBDS, 28.–31. 5. 2008

POROČILA

Stalno strokovno spopolnjevanje knjižničarjev, združeno s spoznavanjem tujih dežel, nas je v organizaciji Sekcije za specialne knjižnice ZBDS v letu 2008 popeljalo v glavno mesto Poljske – Varšavo. Med strokovnim delom ekskurzije smo si ogledali posebne zbirke Narodne knjižnice v Palači republike, Parlamentarno knjižnico in Univerzitetno knjižnico v Varšavi.

Čenstohova, Varšava in Wilanów

Naša prva postaja na poti do Varšave je bila **Čenstohova** (*Częstochowa*), znano romarsko središče s pavlinskim samostanom Jasna Gora (*Jasna Góra*). Čenstohova je s tem imenom prvič omenjena leta 1220, samostan Jasna Gora pa leta 1388. Romarsko središče je znano po ikoni Črne Marije, ki je bizantinskega izvora iz obdobja med 6. in 9. stoletjem. V okviru samostanskega kompleksa je tudi knjižnica, ki si je žal ni možno ogledati. Pach, Robak in Tomziński (2001) navajajo, da je v njej okoli 8.000 starih tiskov in okrašenih srednjeveških rokopisov.

Slika 1: Knjižnica samostana Jasna Gora (vir: Pach, Robak in Tomziński, 2001, str. 90)

Varšava je nastala v 10. stoletju na križišču trgovskih in transportnih poti. Kot mesto je prvič omenjena konec 13. stoletja. Danes več kot 1,5 milijonsko mesto na obeh bregovih Visle, je bilo konec druge svetovne vojne skoraj popolnoma porušeno (85 odstotkov stavb). Po letu 1945 so Varšavo obnovili in s pomočjo starih virov rekonstruirali njen videz. V mestu med drugim delujejo dve univerzi, politehnika in več drugih visokošolskih izobraževalnih ustanov. Med znamenitosti sodijo Staro mesto, Kraljevi grad, Citadela, Pred-

sedniška palača, Veliko gledališče, cerkev sv. Križa, Palača kulture in znanosti, spomenika vstaji v getu leta 1943 in varšavski vstaji leta 1944 ter park Łazienki s Palačo na vodi, Chopinovim spomenikom in palačo Belvedere.

Palačo **Wilanów** v predmestju Varšave so na željo kralja Jana III. Sobjeskega v 17. stoletju nadgradili iz podeželskega dvorca in je eden najlepših primerov baročne arhitekture palač na Poljskem. Knjižnica palače Wilanów (*Biblioteka Wilanowska*) je danes shranjena v palači Krasinski, v kateri domujejo posebne zbirke Narodne knjižnice. Začetki zbirke Wilanów segajo v leto 1741. Večala se je s pridruževanjem zasebnih zbirk in po prvi svetovni vojni prešla v last Narodne knjižnice. Vsebuje 446 enot rokopisov in notnega gradiva ter preko 40.000 enot knjig.

Slika 2: Knjižnica palače Wilanów, shranjena v palači Krasinski (vir: Parma in Grunwald-Kopeć, 2007, str. 56)

Narodna knjižnica (*Biblioteka narodowa*, www.bn.org.pl)

Zgodovina poljske narodne knjižnice se bere kot zgodba o knjižničnem Feniksu, ki neprenehoma vstaja iz pepela odtujitve in uničevanja knjižničnih zbirk in stavb. Podobno velja tudi za nekatere druge poljske knjižnice.

Začetki poljske narodne knjižnice segajo v leto 1747, ko sta brata Zaluski (oba škofa) dostop do svoje zbirke 200.000 enot v Varšavi omogočila znanstvenikom in bibliofilom. Zbirka je vsebovala skoraj vse pomembnejše poljske knjige in rokopise ter precej knjig iz

Slika 3: Posebne zbirke Narodne knjižnice v palači Krasinski (vira: Wikipedia in foto Mojca Kotar)

drugih evropskih dežel. Po smrti bratov Zaluski je prešla pod državno upravo in bila leta 1774 poimenovana Republiška knjižnica Zaluskih (*Biblioteka Rzeczypospolitej Zaluskich*). Leta 1780 ji je poljski parlament (*sejm*) podelil pravico do obveznega izvoda. Konec leta 1794 in v začetku 1795 so zbirko v takratnem obsegu skoraj 400.000 enot kot vojni plen odpeljali v Sankt Peterburg, kjer je postala jedro novoustanovljene Carske knjižnice.

Poljska Narodna knjižnica je bila v Varšavi ustanovljena februarja 1928 (po poljski osamosvojitvi leta 1918). Osnova za njeno zbirko je bilo gradivo zbirke bratov Zaluski, katerega delno povrnitev so dosegli v letih od 1923 do 1935. Dopolnile so jo zbirke poljske aristokracije in emigracije.

Leta 1939 je zbirka Narodne knjižnice štela preko 700.000 enot, med njimi 82.000 prvotiskov in 24.000 rokopisov od začetnih oblik države do 19. stoletja. Ob nemški okupaciji septembra 1939 so bile nekatere zbirke popolnoma uničene, preostalo dragoceno gradivo pa odtujeno ali pravočasno shranjeno na varno. *Autodafé* oz. uničevanje knjig je šlo tako daleč, da so kot maščevanje za varšavsko vstajo nemške sile oktob-

ra 1944 knjižnične dragocenosti nakopičile v stavbo na ulici Okólnik in jo zažgale. Uničenih je bilo 80.000 prvotiskov, 26.000 rokopisov, 2.500 inkunabul, 100.000 risb in jedkanic, 50.000 notnih zapisov in gledaliških gradiv, neprecenljivi zemljevidi in atlasi ter del katalogov.

V letih po drugi svetovni vojni so poskušali nadomestiti uničene kataloge in obnoviti zbirke. Vračalo se je gradivo, preneseno v tujino ali odvzeto kot vojni plen, lastniki zasebnih knjižnic so knjižnici podarili svoje zbirke.

Konec leta 2008 je zbirka Narodne knjižnice vsebovala približno 8,7 mio enot, od tega 2.565.098 enot knjig, 27.198 rokopisov, 161.548 prvotiskov, 120.239 notnih zapisov, 485.770 tiskov in risb, 121.234 zemljevidov in atlasov, revije, zvočne, avdiovizualne in elektronske dokumente. V skladu z zakonom o obveznem izvodu knjižnica dobi po dva izvoda tiskanega knjižnega in neknjižnega gradiva ter elektronske vire. Letni prirast znaša približno 180.000 enot, od tega je 90 odstotkov pridobljenih z obveznim izvodom.

Narodna knjižnica za avtomatizacijo poslovanja upo-

Sliki 4 in 5: Obisk Sejma med zasedanjem (foto: Mojca Kotar)

Slika 6: Čitalnica Parlamentarne knjižnice
(foto: Mojca Kotar)

rablja programsko opremo INNOPAC. Elektronski katalog gradijo od leta 1997. Dostop do digitaliziranih enot tiskane zbirke je omogočen preko portala Narodne digitalne knjižnice Polona, na voljo so tudi licenčni elektronski viri, e-izdaje knjižnice in virtualne razstave digitaliziranih zbirk. Narodna digitalna knjižnica Polona (*Cyfrowa Biblioteka Narodowa Polona*, cBN, www.polona.pl, programska oprema dLibra poljske izdelave) je bila vzpostavljena leta 2006.

Narodna knjižnica deluje na dveh lokacijah. V novejši zgradbi so shranjene zbirke virov od 19. stoletja dalje. V okviru ekskurzije smo obiskali Palačo republike (*Pałac Rzeczypospolitej*), kjer so shranjene posebne zbirke (rokopisi, stari tiski izpred leta 1800, grafike in risbe ter ikonografske zbirke), ki jih uporabniki lahko uporabljajo v čitalnicah. Zgradba Palače republike je bila v letih od 1688 do 1699 zgrajena za vojvodo Plocka Jana Dobrogosta Krasińskiego. Večkrat je bila

poškodovana, med varšavsko vstajo leta 1944 skoraj popolnoma porušena in obnovljena v obdobju 1948–1961. Posebne zbirke Narodne knjižnice nam je predstavila dr. Marta Przyszychowska.

V prostorih palače Krasiński smo si ogledali tudi knjižnico palače Wilanów, predstavljeno na sliki 2.

Parlamentarna knjižnica (*Biblioteka Sejmona*, bib.sejm.gov.pl)

Zametki poljskega parlamenta (*Sejm Rzeczypospolitej Polskiej*) segajo v srednji vek v čas zbiranja vitezov, plemstva, duhovščine in predstavnikov skupnosti v 13. stoletju. Na prehodu iz 15. v 16. stoletje je Sejm pričel delovati v dvodomni obliki (prvo zasedanje v Piotrkóvu leta 1493), ki se je pozneje spreminjala. Preko predstavnikov posameznih področij so njegove odločitve veljale na celotnem območju takratne Poljske. Predhodnik kompleksa zgradb v Varšavi, v katerem domuje parlament danes, je bil na obstoječi lokaciji (ulica Wiejska) zgrajen med leti 1925 in 1928. V njem so bili tudi prostori knjižnice. Med drugo svetovno vojno je bil skoraj v celoti porušen, dragocene zbirke knjižnice so bile uničene ali odtujene. Kompleks zgradb je bil po vojni ponovno zgrajen, delno kot posnetek prvotnega.

Poljski parlament, ki smo ga lahko obiskali med zasedanjem, nam je predstavil g. Ireneusz Nowak iz oddelka za informacije Urada parlamenta.

V odsotnosti direktorja knjižnice dr. Wojciecha Kulisiewicza sta nam delovanje Parlamentarne knjižnice kot specialne knjižnice predstavila mag. Anna

Sliki 7 in 8: Zgradba Univerzitetne knjižnice v Varšavi z vrtom (foto: Mojca Kotar)

Sliki 9 in 10: Osrednji prostor in ena od čitalnic Univerzitetne knjižnice v Varšavi (foto: Mojca Kotar)

Sadoch, vodja Oddelka za pridobivanje in katalogizacijo gradiva, in mag. Zenon Mikos, vodja Oddelka storitev za uporabnike.

Knjižnica je bila ustanovljena leta 1919 za izvajanje knjižnične in arhivske funkcije za potrebe parlamenta. Leta 1939 je zbirka štela 78.000 enot uradnih publikacij in publikacij s področja prava, družbenih ved, ekonomije in zgodovine. Požar septembra 1939 je uničil del zbirke, preostalih 62.000 enot so Nemci prepeljali v Berlin, kjer so v še vedno nepojasnjenih okoliščinah izginile. Le manjši del zbirke, ki je bil ob koncu druge svetovne vojne shranjen v gradu Housce na Češkoslovaškem, je bil vrnjen Poljski. Knjižnica je izgradnjo zbirke začela skoraj od začetka. Decembra 2007 je zbirka štela 492.034 enot. Glavna zbirka v prostorih parlamenta hrani gradivo, povezano z delovanjem parlamenta. Druga dislocirana zbirka z lastno čitalnico je bivši centralni arhiv Centralnega komiteja Poljske združene delavske partije.

Parlamentarna knjižnica nudi klasične in elektronske

informacijske vire in storitve ter omogoča dostop do publikacij parlamenta in senata, magnetogramov, avdiovizualnih posnetkov zasedanj in arhiviranih televizijskih oddaj o dejavnosti parlamenta. Za izgradnjo kataloga in podatkovnih zbirk uporabljajo programsko opremo Aleph. Dokumenti parlamenta in senata so preko obveznega izvoda v tiskani in/ali elektronski obliki na voljo v osrednjih poljskih knjižnicah.

Knjižnica od leta 1993 ponovno opravlja funkcijo arhiva parlamenta in v okviru muzejskega oddelka zbira razstavne predmete iz parlamentarne tradicije (več kot 5.700 umetniških del, dokumentov, kovancev in fotografij). V sklop knjižnice sodi tudi Evropski informacijski in dokumentacijski center, ki od leta 2003 posreduje informacije o Evropski uniji, njeni zakonodaji in dejavnostih (libr.sejm.gov.pl/oide).

Uporabniki storitev Parlamentarne knjižnice so poslanci in senatorji, delovna telesa in službe parlamenta. Kadar parlament ne zaseda, lahko vire in storitve knjižnice uporabljajo tudi zunanji uporabniki.

Slika 11: Udeleženci ekskurzije pred varšavskim gradom (foto: Judita Gorjup)

Univerzitetna knjižnica v Varšavi
(*Biblioteka uniwersytecka w Warszawie*,
www.buw.uw.edu.pl)

Univerzitetna knjižnica v Varšavi je bila leta 1816 ustanovljena kot del Kraljeve univerze v Varšavi. Pozneje je v različnih obdobjih delovala tudi kot samostojna knjižnica in večkrat zamenjala financerja. Prvih 80 let je domovala v palači Kazimierzowski. Zaradi slabih prostorskih pogojev so med leti 1891 in 1894 zgradili novo stavbo, načrtovano za zbirko do milijon enot, kar naj bi zadostova-

lo za 75 let, vendar so pomanjkanje prostora zaznali že leta 1919. Podobno kot pri predhodno predstavljених varšavskih knjižnicah so Sovjeti večkrat odtujili, Nemci pa zažgali dele njenih zbirk. Ugodne razmere za gradnjo nove stavbe so nastopile šele po koncu komunizma leta 1989, finančno konstrukcijo izgradnje je podprla vlada Tadeusza Mazowieckega, sodelovala sta mesto in univerza. Na arhitekturnem natečaju leta 1993 sta zmagala Marek Budzyński in Zbigniew Badowski z načrtom zračne in funkcionalne stavbe, obdane in prekrите z vrtom. 15. decembra 1999 je v novo stavbo univerzitetne knjižnice stopil prvi uporabnik. Površina knjižnice je 40.000 m², v prostem pristopu je na 10.000 m² na voljo 394.000 enot knjig in revij. V čitalnicah je na voljo 1000 čitalniških sedežev.

Delovanje knjižnice in njene prostore sta nam predstavili Lilianna Nalewajska in Zuzanna Wiorogórska.

Univerzitetna knjižnica v Varšavi je osrednja knjižnica varšavske univerze, na katero je vpisanih več kot 65.000 študentov, ki jim predava več kot 6.000 predavateljev. V sklopu knjižničnega sistema univerze poleg univerzitetne deluje še 48 fakultetnih, oddelčnih in inštitutskih knjižnic.

Zbirka univerzitetne knjižnice je konec leta 2008 obsegala 1.870.542 enot knjig in 676.477 letnikov revij, v posebnih zbirkah pa 390.085 enot, med njimi prvotiske (vključno s 146 inkunabulami in preko 12.000 knjigami, tiskanimi v 16. stoletju), rokopise (preko 6.000 enot), grafike in risbe (pribl. 35.000), zvočno in notno gradivo (pribl. 73.000 enot) ter kartografsko (12.000 enot) in efemerno gradivo (113.000 enot). V zbirki knjig in revij, izdanih v obdobju od leta 1801 do leta 1918 je približno 600.000 enot. Vsebinsko prevladuje gradivo s področij humanističnih in družbenih ved. V knjižnici je zaposlenih 260 delavcev, dnevno je odprta 12 ur in ob nedeljah pet ur popoldan. Organizirajo različne dogodke. V okviru knjižnice deluje tudi Avstrijska knjižnica. O priljubljenosti univerzitetne knjižnice priča izraz *buwing*, ki se je izoblikoval med njenimi mladimi uporabniki (pomeni preživljati čas v BUW – Univerzitetni knjižnici v Varšavi).

Knjižnica sodeluje v vzajemnem katalogu poljskih raziskovalnih ustanov NUKAT in v vzajemnem katalogu knjižnic Univerze v Varšavi. Vzajemni katalog

NUKAT (*Narodowy Uniwersalny Katalog*, www.nukat.edu.pl) gradi preko 1100 knjižničarjev v 85 raziskovalnih knjižnicah, ki uporabljajo različne programske opreme za avtomatizacijo poslovanja (Virtua, Aleph, Horizon, Q-Series, Prolib, Koha, Patron). Prvi začetki vzpostavitve tega kataloga segajo v leto 1991. Aprila 2008 je bilo v vzajemnem katalogu NUKAT 1.064.140 bibliografskih zapisov in 2.328.645 normativnih zapisov, avgusta 2010 1.647.782 bibliografskih in 2.795.914 normativnih zapisov.

Leta 2007 je Univerzitetna knjižnica v Varšavi vzpostavila Elektronsko knjižnico e-bUW (*e-biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego*, ebu.w.uw.edu.pl, programska oprema dLibra poljske izdelave), ki je del mreže poljskih digitalnih knjižnic. V e-bUW se zbirajo licenčni znanstveni informacijski viri, učna gradiva, digitalizirana gradiva dragocenih ali ogroženih zbirk (rokopisov, inkunabul, prvotiskov, grafik, kartografskih dokumentov) in izvorno digitalne publikacije sodelavcev univerze.

Sklepne misli

Slovenski knjižničarji smo na strokovnih ekskurzijah in službenih poteh obiskali kar nekaj evropskih knjižnic, nekateri tudi knjižnice na drugih kontinentih. Za večino teh je tako kot za slovenske knjižnice značilno (dolgoletno) delovanje pod zaščito domačega okolja. Poljskim knjižnicam se je v času njihovega obstoja večkrat zgodilo, da se je na domačem ozemlju vzpostavilo sovražno in uničevalsko okolje. Kljub velikim in tudi nepovratnim izgubam dragocenega gradiva so poljski knjižničarji ob podpori države vedno znova zavzeto pristopili k obnovi knjižničnih stavb in rekonstrukciji zbirk. V novejšem času po koncu komunizma leta 1989 so zgradili zelo lepo in funkcionalno stavbo varšavske univerzitetne knjižnice, vzpostavili vzajemno katalogizacijo in več prostodostopnih digitalnih knjižnic. Njihova zavzetost in vztrajnost sta lahko vir navdiha knjižničarjem po svetu.

Zahvala

Za publikacije, predstavljena gradiva in predmete, ki smo jih podarili poljskim gostiteljem, se zahvaljujemo Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije, Narodni in univerzitetni knjižnici, Državnemu zboru Republike Slovenije, Slovenski turistični organizaciji, Statističnemu uradu Republike Slovenije, Banki Slovenije, Pokrajinskemu muzeju Murska Sobota, Ministrstvu za

obrambo, Institutu informacijskih znanosti, Trubarjevemu antikvariatu, Narodnemu muzeju Slovenije, Ministrstvu za kulturo – Direktoratu za kulturno dediščino, Slovenskemu protestantskemu društvu in Knjižnici Lendava – Konyvtar Lendva.

Viri

- Gutkowski, J. (1997). *The Polish Sejm*. Warsaw: Sejm Publishing Office.
- Kocójowa, M. (1993). *History of Polish libraries*. Kraków: Universitas.
- Pach, J., Robak, W., & Tomziński, J. (2001). *Jasna Góra: sanctuary of the Mother of God*. 2nd ed., rev. and expanded. Częstochowa: Publishing House of the Pauline Order.
- Parma, B., & Runwald-Kopeć, R. (2007). *Warsaw*. Marki: Wydawnictwo Parma Press.
- *Polska – warszawskie knjižnice: Strokovna ekskurzija Sekcije za specialne knjižnice ZBDS od 28. do 31. maja 2008* [program ekskurzije]. (2008). Ljubljana: MM Turist.
- Przyszychowska, M. (2008). *Palace of the Commonwealth in Warsaw: a gem of architecture*. Warsaw: The National Library.
- Spletna mesta in predstavljena gradiva obiskanih knjižnic.

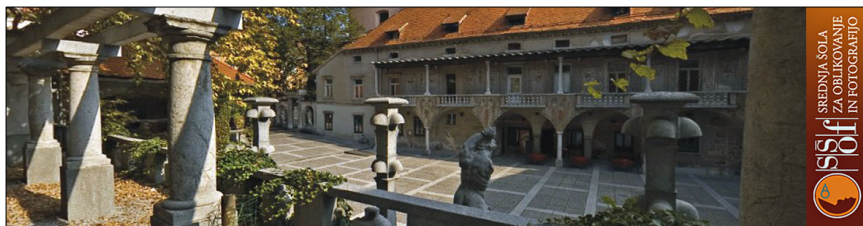
Mojca Kotar

Univerza v Ljubljani

Univerzitetna služba za knjižnično dejavnost

ŠOLSKA KNJIŽNICA SREDNJE ŠOLE ZA OBLIKOVANJE IN FOTOGRAFIJO LJUBLJANA (SŠOF) SE PREDSTAVI

V samem mestnem središču Ljubljane, na obrobju nekdanjega srednjeveškega mesta in rimske Emone, je skupina objektov, imenovanih Križanke. V teh prostorih deluje Srednja šola za oblikovanje in fotografijo.

Današnja šola se je razvila iz šole, kij je bila ustanovljena z odredbo Ministrstva za prosveto LRS, 14. Marca 194, z imenom Šola za umetno obrt v Ljubljani. Naloga takratne šole je bila, kot navaja uredba, »da vzgaja in usposablja gojence za samostojno izdelovanje izdelkov umetne obrti«. Šola je imela na začetku šest oddelkov: oddelek za dekorativno slikarstvo, kiparstvo in rezbarstvo, notranjo opremo, keramiko, umetno kovinarstvo in žensko umetno obrt. Z odločbo OLO Ljubljana, 7. 10. 1969, se je Šola za

umetno obrt preimenovala v Šolo za oblikovanje. Šola je leta 1981 sprejela tudi program izobraževanja fotografov na V. zahtevnostni stopnji v štiriletnem izobraževanju. Pouk je bil obogaten s splošnoizobraževalnimi vsebinami in močno poudarjenimi strokovno likovnimi prvinami. Z novim programom se je šola leta 1981 preimenovala v Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo (SŠOF) in to ime ima še danes.

Ko se sprehodite po naši šoli, lahko opazite tudi vrata, na katerih piše šolska knjižnica. Namenjena je vsem dijakom in zaposlenim na šoli.

Nastanek oz. ustanovitev šolske knjižnice težko natančno določimo, saj ne obstajajo zanesljivi ustni ali

pisni viri. Zapisala bom, da je pričela z delovanjem s prvim uradno zabeleženim delovni mestom šolskega knjižničarja, leta 1972. Delovno mesto dolgo časa ni bilo samostojno in se je kombiniralo z delom učiteljev, predvsem slavistov in tudi drugih učiteljev strokovnih ter splošnih predmetov. Knjižnica je bila po pripovedovanju upokojene profesorice krojenja Mojce Rus, vedno sestavni del šole, vendar strokovno in prostorsko slabo organizirana. Literatura je bila razpršena po strokovnih aktivih šole (oblikovanje, arhitekta, modno oblikovanje ...). Bogato zbirko strokovne literature je posedoval aktiv slikarjev, hranili so jih v svojem kabinetu, v tako imenovani učilnici R12. Strokovno literaturo so kupovali na strokovnih obiskih sejmov in razstav, tako doma kot v tujini. Prostorsko se je šolska knjižnica dolgo časa selila, preden se je ustalila. Nekaj časa je domovala, bolj za silo, v današnjih prostorih tajnice splošne in poklicne mature s pogledom na notranje dvorišče šole. Knjige so bile

»nametane« po kupih, po pripovedovanju profesorice Mojce Rus je bilo knjižnih regalov oz. polic malo, prostor je meril približno 8m². Nato se je knjižnica preselila v prostore, kjer se danes nahaja pisarna šolske svetovalne delavke, ta prostor pa je bil še manjši. Dokončno, vse do današnjih dni, se je ustalila v prostorih nekdanje šivalnice, ki je razdeljen na dva nivoja, v zgornje prostore vodijo strme stopnice. Tudi ta prostor ni razkošen, tlorisno meri približno 30m², pogled skozi okno na letni oder Križank, kjer poteka veliko prireditev in koncertov, pa je vsekakor več kot razkošje. Ravno na tem edinem oknu v knjižnici se ustavi pogled naših obiskovalcev in z veseljem opazujejo dopoldanske vaje znanih kulturnih izvajalcev. Malo manj prijetno pa je lahko poslušanje dopoldanskega uglasčevanja klavirja, vendar tako kot smo na naši šoli navajeni prostorske stiske, smo se tudi tega na to privadili in celo vzljubili.

Ker je knjižnica dolgo časa iskala svoj primeren prostor, je minilo tudi nekaj časa, da se je strokovno uredila. Po pripovedovanju profesorice Mojce Rus, je ta levji delež opravila prva, za polni delovni čas zaposlena, knjižničarka gospa Gordana Boža, ki je bila v šolski knjiž-

nici zaposlena vse od leta 1992 pa do mojega prihoda, leta 1999. Gradivo v knjižnici je bilo urejeno v prostem pristopu, postavljeno po UDK-sistemu, iz dokumentov je razvidno da je bilo prvotno vodenje knjižnice ročno, kasneje se je pričel uporabljati program Šolska knjižnica 4. 13, v katerem se je vodila tudi izposoja. Od takrat se je v knjižnici marsikaj spremenilo, vse knjige iz strokovnih kabinetov so bile vrnjene v šolsko knjižnico, knjižnica je dobila nove svetle police.

Z letom 2008 postane šolska knjižnica polnopravna članica sistema COBISS3/Prevzemanje zapisov iz zaloge, leto kasneje pa pričnemo tudi z izposojajo znotraj sistema COBISS3. V knjižnici hranimo več kot 4500 enot knjižnega gradiva, več kot 250 enot CD-jev in DVD-jev in več kot 30 naslov serijskih publikacij. Vrata knjižnice so za izposojajo odprta vsak dan od ponedeljka do petka med 9.00 in 13.00 uro. Knjižnica pokriva potrebe dijakov, profesorjev in drugih zaposlenih na šoli, zunanjih članov ne vpisujemo. Večji del gradiva izposojamo na dom za 14 dni. Strokovno gradivo ne zapuša prostorov šole, je pa na razpolago za delo v čitalnici, v razredih ali kabinetih in za potrebe pouka.

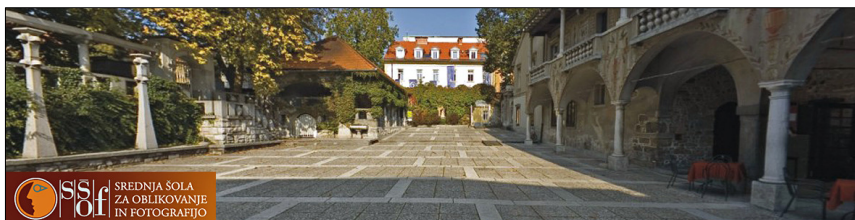

Slika 1: Šolska knjižnica

Knjižnični fond obsega leposlovje ter strokovno gradivo s področij grafičnega, modnega oblikovanja ter oblikovanja uporabnih predmetov, fotografije in zgodovine umetnosti. Seveda poskrbimo tudi, da sledimo aktualnim leposlovnim naslovom, ki so zanimivi za mlade, če želijo si lahko izposodijo tudi filme. Vsekakor je namen šolske knjižnice, da dijake privabi v knjižnico, jih motivira oziroma seznani z vsemi storitvami, ki jih knjižnica nudi. Kot šolska knjižničarka se trudim, da se knjižnica razvija v okolje v katerega uporabniki z veseljem zahajajo, ne le zaradi šolskih obveznosti, ampak tudi zaradi privlačnosti in prijetnega domačega ozračja.

Šolska knjižnica je prostor v katerem se govori in v katerem lahko uporabniki brez ovir izmenjujejo mnenja, se pogovarjajo o šolski snovi, se pripravljajo na pisne naloge, kjer se srečujejo učitelji in dijaki. Ali kot je povedal eden od dijakov: »V šolski knjižnici boš našel tisto lepše v svojem srcu«.

Mensija Kurtović
Srednja šola za oblikovanje in
fotografijo

DIGITALNA KNJIŽNICA SLOVENIJE

ZAJEMANJE SPLETNIH VSEBIN V NARODNI IN UNIVERZITETNI KNJIŽNICI

V skladu z Zakonom o obveznem izvodu publikacij (Ur.l. RS, št. [69/2006](#)) smo leta 2008 v NUK poleg pridobivanja spletnih publikacij v sodelovanju z izdajatelji e-knjig in e-revij začeli izvajati tudi postopke avtomatiziranega zajemanja in arhiviranja spletnih vsebin v širšem smislu. Ker zakon kot spletne publikacije poleg e-knjig, e-revij, slikovnega, zvočnega in video gradiva opredeljuje tudi spletne strani ali njihove dele, na ta način omogoča in obvezuje NUK h gradnji arhiva slovenskega spleta.

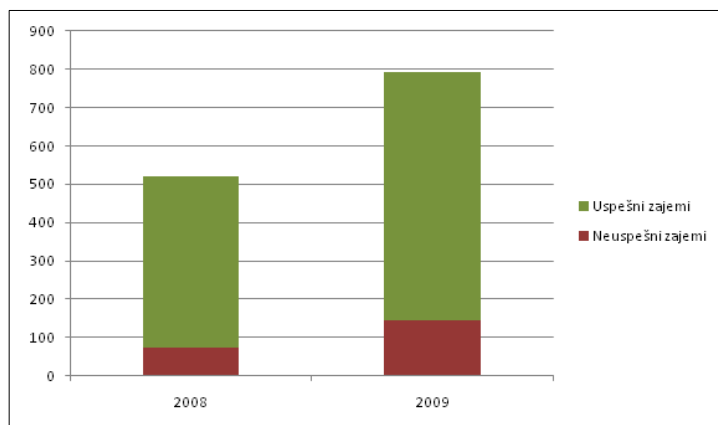
Leta 2008 smo se posvetili predvsem testiranju različnih orodij in pristopov k zajemanju spleta. Kot orodje za zajemanje spletnih strani smo izbrali razširjen robotski program [Heritrix](#), ki ga uporabljajo mnoge nacionalne knjižnice in druge ustanove, ki se ukvarjajo s tovrstno dejavnostjo, med drugimi tudi [Internet Archive](#), največja tovrstna iniciativa. Kot vmesnik za delo s Heritrix smo izbrali orodje [Web Curator Tool](#), ki omogoča preprosto rokovanje s programom za zajemanje in od uporabnika ne zahteva poglobljenega tehničnega znanja. Ker so arhivirane spletne strani shranjene v posebnih arhivskih formatih (arc, warc) jih lahko uporabljamo le s posebnim vmesnikom. Za ta namen uporabljamo Wayback Machine, ki ga je razvil Internet Archive in omogoča brskanje po spletnem arhivu ter prikaz zajetih spletnih strani v običajnem spletnem brskalniku.

Zaradi svojega velikega obsega in neprestanega spreminjanja svetovnega spleta najbrž nikoli ne bo možno v celoti shraniti. Edini kompromis je periodično arhiviranje večjih ali manjših delov spleta. Večinoma sta v uporabi dve metodi – selektivna in celostna. Pri prvi zajemamo celotne izbrane spletne strani s frekvenco, ki jo praviloma določimo glede na pogostost obnavljanja vsebine strani, pri drugem pa manj pogosto zajememo celotno nacionalno domeno ali podobno velik kos spleta.

Zaradi omejenih tehničnih in kadrovskih zmožnosti smo se v NUK namesto zajema celotne nacionalne domene .si najprej lotili shranjevanja izbora pomem-

bnejših slovenskih spletnih strani s področij javne uprave, visokega šolstva, spletnih strani raziskovalnih institucij in spletnih revij, ki imajo značaj slovenike ter ustrezajo tudi kriterijem zapisanim v Pravilniku o vrstah in izboru elektronskih publikacij za obvezni izvod (Ur.l. RS, št. [90/2007](#)).

Leta 2008 smo opravili nekaj preizkusov na manjšem vzorcu. Opravljenih je bilo **519** posameznih zajemov, od tega **446** uspešnih. Leta 2009 smo povečali število zajemanih spletnih strani (tarč) s **77** na **357** in opravili skupno **793** zajemov, od tega **649** uspešnih.

Grafikon 1: Število uspešnih in neuspešnih zajemov po letih

Do sredine letošnjega leta smo število tarč povečali na **535**, frekvence zajemanja za posamezne strani pa se gibljejo od enkrat tedensko do enkrat letno. Opravili smo tudi nekaj testnih zajemov večjega obsega saj v bližnji prihodnosti načrtujemo zajemanje celotne domene .si, kasneje pa tudi tistih spletnih strani, ki se nahajajo v ostalih vrhnjih domenah in imajo značaj slovenike.

Kot v preteklih letih tudi v letu 2010 NUK ostaja članica mednarodnega konzorcija za ohranjanje spleta (*International Internet Preservation Consortium - IIPC*), ki združuje 39 institucij iz vsega sveta in podpira dejavnost arhiviranja spletnih vsebin ter razvoj različnih orodij za zajemanje, shranjevanje in uporabo arhiviranih spletnih strani. Med 3. in 7. majem letošnjega leta smo se tudi udeležili zasedanja generalne skupščine, ki

je tokrat potekalo v Singapurju. Poleg običajnih zasedanj različnih delovnih teles so se tokratne teme predstavitev in diskusij nanašale na zajemanje dnevnih spletnih časopisov, video in audio vsebin, soočanje z vedno večjimi količinami podatkov v spletnih arhivih in arhiviranje družabnih omrežij. Na podlagi pozitivnih izkušenj iz preteklosti se lahko tudi v prihodnje

nadejamo dobrega sodelovanja z ostalimi institucijami, ki se ukvarjajo s tem vedno bolj pomembnim področjem ohranjanja kulturne in tehnološke dediščine.

Janko Klasinc

Narodna in univerzitetna knjižnica

NOVA RAZSTAVA V MKI

KNJIŽNIČNE
PRIREDITVE

V mesecu oktobru v vitrini ustvarjalnosti v Mestni knjižnici Izola razstavlja gospa Doris Jelušič iz Kopra. Gospa srednjih let, tudi članica piranskega društva za ohranjanje kulturne dediščine ANBOT se posveča izdelovanju okrasnih in uporabnih predmetov iz naravnih materialov, kot so blago, les, papir, sivka in druge rastline.

MKI: Gospa Doris, je to vaša prva razstava? Kje ste doslej še razstavljali? Ste poleg društva Anbot članica še katerega društva, kluba?

DJ: Ja, to je moja prva razstava in moram pohvaliti Mestno knjižnico Izola, da nudi to možnost. Sodelujem v društvu Anbot, sem pa tudi ena od ustanoviteljic ustvarjalnega foruma Otok zakladov, kjer sodelujejo ustvarjalke iz cele Slovenije.

MKI: Tudi na sejnih sodelujete. Kaj vam pomeni živahno sejemsko dogajanje in kako se vključujete vanj s svojimi izdelki? Je veliko zanimanja za vašo stojnico med obiskovalci sejma? Si na sejmih stojnico še s kom delite, vam pri tem kdo pomaga?

DJ: Sejmi so prijeten dodatek pri takem ustvarjanju, saj lahko vidiš odziv ljudi, pa kak eurček se tudi povrne v vedno prazno ustvarjalno denarnico. V Piranu je vsako četrto

soboto od aprila do septembra sejem starin, darov narave in domače obrti, ki ga organizira društvo Anbot. Imamo tudi svojo stojnico, na kateri izdelujemo šopke, venčke, pletenke iz svežih mediteranskih rastlin, predvsem dišavnice. S skupnimi močmi »pehtic« Metke in Marine izgleda stojnica kot cve-toči vrt. Obiskovalci so navdušeni, saj take ponudbe ne vidiš prav pogosto.

MKI: Vi vaše izdelke šivate, lepote, polnite, prepletate... Kje ste se naučili vseh teh tehnik in kdaj ste stopili na pot ustvarjalnosti? Izdelujete prelepe morske konjičke, ptice, ribice, želve... iz blaga in jih polnite s sivko... Ali sivko sami gojite, jo kupujete, vam jo podarijo? Kje dobite ideje za vse te izdelke? Morskega konjička je na primer kar težko narediti... Ali je pri tem potrebna velika potrpežljivost? Še kdo dela take izdelke kot vi?

DJ: Kot se spomnim, sem že v osnovni šoli marsikaj predelala po svojem okusu, mami lomila igle na šivalnem stroju... Potem z leti znanje dopolnjuješ, piliš, brusiš. Je pa internet vsekakor velika vreča idej, ki jih oblikuješ v izdelek po svoje, odvisno od materiala, ki ga imaš na razpolago. Vedno mi je izziv poskusiti nekaj novega, drugačnega,

vendar je bila izdelava morskega konjička res preverjanje moje potrpežljivosti.

Ker sem videla, da so bili vsi, ki so dobili vrečko z lavando, zelo navdušeni, sem začela razmišljati, kam bi lahko vse »ujela lavando«, saj na našem tržišču razen navadnih belih vrečk nisem zasledila druge ponudbe. In tako sem začela šivati hišice,

Slika 1: Utrinek z razstave

razne živali, srčke, ki so napolnjeni z lavando, uporabni za odganjanje moljev iz omare, pa še prijetno dišijo tudi po par let, samo malo jih je treba pomencati. Predvidevam, da

Slika 2: Utrinek z razstave

Slika 3: Utrinek z razstave

še marsikdo dela podobne izdelke, samo vidni niso.

Imam nekaj »dobrotnikov«, ki se spomnijo name, ko porežejo svoje grme lavande. Ker pa porabim vedno večje količine, sem letos posadila okoli 700 sadik, pa bomo pridelali še malo eteričnega olja, tako, da bo ponudba popolna.

MKI: Izdelali ste tudi lično knjigo vtisov. Kje ste dobili idejo zanj?

DJ: To pa je šlo takole: enkrat ponoči. Ojej, še knjigo vtisov rabim. Nekje imam en foto album. Najdem. Potrebuje malo osvežitve. Dodam viola podlago, sprešane cvetove lavande, potržem zaščitne papirje med stranmi, odstranim držala za fotografije, dodam nekaj dekoracij in nastane zvezek.

MKI: Izdelujete tudi izvirne voščilnice iz papirja. Kje ste se tega naučili?

DJ: Ideje, izmenjavo znanja in materiala, možnost nabave materiala, ki ga pri nas ni mogoče dobiti, prikaz izdelave in še marsikaj sem dobila na ustvarjalnem forumu Otok zakladov. Dekleta iz tega foruma se redno srečujemo in izmenjujemo naše znanje.

MKI: Izdelujete tudi dišavne vrečke s spodbudnimi napisi, škatlice in škatle, albume, zibelke, školjke in hišice iz blaga, gobice za bucike in še marsikaj... Kje dobite ideje za vse te izdelke in ali si spodbudne misli za napise sami izmislite? Misli so izpisane z lepimi kaligrafskimi črkami.. Se ukvarjate tudi s kaligrafijo?

DJ: Ideje kar pridejo. Na primer odrabljena stranica otroške postelje z lepo oblikovanimi lesenimi deli z malo predelave nastane nosilec za nakit, manjši koščki pa z dodatkom blaga gobice za bucike.

Vedno, ko naletim na kakšno dobro misel v pesmi, v reklamih, v knjigi..., si jo nekam zapišem in tako se je nabral kar zajeten kupček popisanih listkov.

Velikokrat se utrne ideja, ko vidiš material, ki ga imaš »nahrčkanega« in tako so nastale vrečke z napisi. Tudi s kaligrafijo sva si blizu, vendar so besedila na vrečkah natisnjena. Saj tudi pri tej umetnosti velja pravilo, da vaja dela mojstra, če mojster dela vajo – za kar pa vedno zmanjka časa.

MKI: Ali vaše izdelke tudi kje prodajate ali so pretežno za darila?

DJ: Veliko podarim, nekaj se prodaja na sejmi, nekaj pa po naročilu za darila na porokah – namesto konfetov - in poslovna darila.

MKI: Kdo vas pri ročnem delu spodbuja?

DJ: Se moram zahvaliti mojim domačim, marsikaj v postorijo namesto mene. Pa tudi druženje z

ljudmi, ki imajo podobne interese, navdihuje.

MKI: Kaj vam pomeni ustvarjalnost in koliko časa ji posvečate? Ste v službi ali v pokoju? Se ukvarjate še s čim? Radi berete? Katere so vaše najljubše knjige? Avtorji? Se radi sprehajate in nabirate zelišča?

DJ: Ustvarjati pomeni dvakrat živeti. Lepa misel, a ne? Veliko časa posvečam ustvarjanju, saj mi je vseh preizkušati različne tehnike, obdelujem tudi glino, spoznavam klekljanje, izdelujem nakit. Uživam v vrtnarjenju in sprehajanju po naravi.

Zdaj bom imela več časa, saj sem novepečena nezaposlena. In tudi kakšno knjigo bom prebrala po dolgem času, saj je moj spisek »obvezno preberik« vedno daljši.

MKI: V kolikšni meri navdih za svoje izdelke črpate iz dediščine? Na primer zvitki šivke, šopki, venčki... te so zagotovo delale tudi naše babice, ali ne?

DJ: Ja, zagotovo so delale, saj to je bil edini ustvarjalni material, ki so ga imele – kar je dala narava. Lepo je, da je vedno večje zanimanje za take naravne izdelke - od košar do venčkov in ostalih darov narave.

MKI: Gospa Doris, zahvaljujemo se vam za pogovor. Želimo vam še veliko ustvarjalnih trenutkov!

DJ: Hvala.

Pogovarjala se je
Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

ODPRTI, PROSTI, SVOBODNI, BREZPLAČNI DOSTOP

TERMINOLOŠKI
KOTIČEK

Kolega Franc V. Nekrep se v svojem blogu¹ upravičeno veseli letošnjih obetov za nekoliko pogumnejše soočenje z globalno sicer zelo živahnim gibanjem odprtega dostopa tudi v Sloveniji². Res se fenomen (in problem) končno občasno pojavlja nekoliko pogumneje tudi v našem časopisu, predvsem pa je razveseljivo, da se z izzivom organizirano soočajo tudi slovenski knjižničarji in za jesen napovedujejo skupno posvetovanje sekcij visokošolskih in specialnih knjižnic pri ZBDS »*Prost dostop do dosežkov slovenskih znanstvenikov*»³, ki bo 27. in 28. oktobra v Ljubljani.

Odprti dostop (open access, OA) je že nekaj let prioritetni predmet strokovnih razprav in pobud (v svetu tudi političnih), vse pogosteje tudi formaliziranih, uradno zapisanih in na mednarodnem nivoju. Praksa odprtega dostopa se tudi v svetu udejavanja pravzaprav šele zadnji desetletji z dostopnostjo znanstvenih vsebin na spletu, od tod dokaj nova in še ne povsem ustaljena poimenovanja tega fenomena v slovenskem pa tudi v angleškem jeziku. V strokovni praksi opazamo zelo različno, nedosledno in včasih tudi napačno rabo poimenovanj v zvezi z odprtim dostopom. Tokratna objava je zato nastala v upanju, da bo lahko doprinesla k urejanju tega terminološkega vprašanja.

V angleških besedilih se pojavljata izraza **open access** in **free access**, včasih skoraj kot sopomenki in drugič spet močno razločevalno, v slovenščini pa **odprti dostop**, **prosti dostop**, **svobodni dostop** in **brezplačni dostop** še dosti manj urejeno in usklajeno. Na terminološko nedorečenost, potrebo po natančnem in razločevalnem poimenovanju pojmov je Nekrep že večkrat opozoril, prispevek⁴ na to temo pa je bil objavljen tudi na blogu *Bibliotekarska terminologija*⁵, kjer je zbranih nekaj izrazov s tega področja in jih je avtor

poskušal razložiti ter medsebojno pomensko povezati. Oba ugotavljata, da se je v okolju znanstvene informatike za ta koncept objavljajanja in dostopnosti znanstvenih objav v svetu uveljavil pojem »*open access*«, ki ga avtorji jasno razlikujejo od pojma »*free access*«. Zato bi bilo smiselno, da v slovenščini zanj dosledno uporabljamo termin »*odprti dostop*«, ker nam tako ostane na razpolago termin »*prosti dostop*« za kategorijo »*free access*«⁶. Tako odločitev podpira tudi *slovaropisna skupina* Islovar⁷ pri Slovenskem društvu Informatika.

Odločitev je tudi terminološko upravičena in utemeljena, saj bomo tako s pridevnikom »*odprti*« zgradili celo terminološko gnezdo sorodnih pomenov. »Besedna zveza **odprti dostop** ima namreč korenine v širši družini podobnih pojavov t.i. *odprtega gibanja* (open movement), katerih skupna lastnost je neoviran, nediskriminiran dostop do vsebin in znanj, npr. odprta koda (open source), odprta znanost (open science), odprti podatki (open data), odprti učni materiali (open courseware), odprti standardi, odprte inovacije, odprto znanstveno publiciranje idr. . . . **Stevan Harnad**, eden utemeljiteljev celotnega gibanja, zagovarja⁸ namreč smiselnost dveh pojmov: **odprti dostop** (open access) in **svobodni dostop** (free access), pri čemer bi ob dosegi soglasja morda lahko v slovenščini za slednjega uporabili tudi besedno zvezo **prosti dostop**⁹, ki pa v drugačnem kontekstu že zaseda določen pomen (dostop, ki je človekova pravica po zakonu, ustavi, npr. *prosti dostop do informacij (javnega značaja)*, *prosti dostop do interneta*).

Ob tem ne bomo zamolčali, da slovenska Wikipedia uporablja **prosti dostop**¹⁰ (=open access). Na spletišču *Creative Commons Slovenija*¹¹ (Ustvarjalna gmajna) je mogoče najti izraz **odprti dostop** (open access).

1 Nekrep, F.V.: LiLoLe. Dostopno na naslovu: <http://lifelong.blogspot.com/>.

2 Nekrep, F.V.: Odprti dostop v Sloveniji, 4.9.2010. Dostopno na naslovu: <http://lifelong.blogspot.com/2010/09/odprti-dostop-v-sloveniji.html>.

3 http://www.zbds-zveza.si/dokumenti/2010/POSVETOVANJE_visokosolske_specialne_2010_obvestilo.pdf

4 Kanič, I.: Odprti dostop – nekaj predlogov, 30.3.2010. Dostopno na naslovu: <http://terminologija.blogspot.com/2010/03/odprti-dostop-nekaj-predlogov.html>

5 <http://terminologija.blogspot.com/>

6 Nekrep, F.V.: Univerza v Ljubljani se zavzema za odprti dostop. LiLoLe, 20.11.2009. Dostopno na naslovu: <http://lifelong.blogspot.com/2009/11/univerza-v-ljubljani-se-zavzema-za.html>.

7 <http://www.islovar.org/>

8 <https://mx2.arl.org/Lists/SPARC-IR/Message/167.html>

9 Nekrep, F.V.: Odprti dostop v Sloveniji, LiLoLe, 4.9.2010. Dostopno na naslovu: <http://lifelong.blogspot.com/2010/09/odprti-dostop-v-sloveniji.html>

10 http://sl.wikipedia.org/wiki/Prost_dostop

11 <http://creativecommons.si/>

Problem nedosledne in pogosto neustrezne rabe je večplasten, zmeda izvira med drugim tudi iz večjega števila pomenov že v angleščini in s tem tudi slovenskih ustreznikov posameznega angleškega izraza z dodatno časovno komponento (klasičen vs. elektronski).

1. Več pomenov besede že v angleščini, kar v tem kontekstu za **free**¹² navaja *Wikipedia*:

***Gratis versus libre** is the distinction between two meanings of the English word »free«; namely, »for zero price« (gratis) and »with few or no restrictions« (libre). The ambiguity of »free« can cause issues where the distinction is important, as it often is in dealing with laws concerning the use of information, such as copyright and patents. For example, they are used to distinguish freeware (gratis software) from free software (libre software).*

Srečujemo npr. free article, free online journal, free dictionary, free electronic resources, kar slovenimo kot **prostodostopen** ali **brezplačen**, pač odvisno od konteksta.

Prosti dostop se je v elektronskem okolju pojavil z internetom zaradi razlikovanja dokumentov/virov s **prostim dostopom** (brezplačnih ali dostopnih brez posebnih omejitev) v primerjavi z drugimi, ki so **plačljivi** in/ali **licencirani**. Poleg tega knjižnice že vrsto let zagotavljajo prosti dostop (free access) tudi do vedno večje množice plačljivih elektronskih virov, ki so zato za uporabnika samo **na videz brezplačni**.

2. Več pomensko različnih slovenskih ustreznikov za **open access**:

prosti pristop – v tradicionalni knjižnici način postavitve knjižničnega gradiva tako, da lahko uporabnik sam brska po policah in si ogleduje gradivo, npr. postavitev v prostem pristopu (ant. pultni sistem oz. zaprto skladišče)

odprti dostop – način, politika objavljanja, arhiviranja in uporabe elektronskih dokumentov, virov . . . ki poleg dostopa z dovoljenjem avtorjev dovoljuje/omogoča tudi nadaljnjo uporabo vsebin . . .

Z nekaj izbranimi termini želimo v nadaljevanju vzpodbuditi razpravo in pridobiti mnenje širše strokovne javnosti. Pred jesenskim posvetovanjem je trenutek še toliko bolj zrel za dokončno ureditev in odpravljanje

nedorečenosti v slovenskih poimenovanjih. Poudariti velja, da gre pri spodaj navedenih primerih za terminološki in slovarski pristop, ker želimo na tem mestu razpravo usmeriti predvsem v ocenjevanje ustreznosti in primernosti posameznih poimenovanj, zato so tudi razlage namenoma krajše in enostavnejše, kot bi bile v leksikonu. Pomenskih odtenkov in podrobnosti v razlagah prav zaradi tega nismo upoštevali. Zaradi boljšega razumevanja in lažje nadaljnje razprave pri terminih navajamo angleške ustreznike. Nekatere razlage se sklicujejo na gesla v *Bibliotekarskem terminološkem slovarju*¹³.

odprti dostop -ega -a *m* (krat. OD in OA) sistem, ki zagotavlja vsem uporabnikom z dovoljenjem avtorjev prost in neomejen dostop, možnost kopiranja, uporabe, razširjanja in predelave avtorskih del, shranjenih v repozitoriju (ang. open access)

odprtodostopna publikacija -e -e *ž* elektronska publikacija, za katero avtor dovoljuje vsem uporabnikom prost in neomejen dostop, kopiranje, uporabo, razširjanje in predelavo in ki je takoj po objavi skupaj s tem dovoljenjem shranjena vsaj v enem institucionalnem repozitoriju z odprtim dostopom (ang. open access publication)

odprtodostopna revija -e -e *ž* znanstvena elektronska revija z odprtim dostopom; sin. odprtodostopni časopis (ang. open access journal)

odprtodostopni -a -o *prid.* ki se nanaša na odprti dostop, npr. odprtodostopna revija; prim. prostodostopni (ang. open access)

odprtodostopni arhiv -ega -a *m* repozitorij (3), ki zagotavlja odprti dostop do shranjenih dokumentov

odprtodostopni časopis -ega -a *m* znanstveni elektronski časopis z odprtim dostopom; sin. odprtodostopna revija (ang. open access journal)

odprta vsebina -e -e *ž* kreativno delo (1), navadno objavljeno pod pogoji licence Creative Commons, ki izrecno dovoljujejo vsakemu uporabo, kopiranje in spreminjanje tega dela, npr. Wikipedija (ang. open content)

¹² http://en.wikipedia.org/wiki/Gratis_versus_Libre

¹³ Bibliotekarski terminološki slovar. Ljubljana, 2010

odprtodostopna revija z zamikom -e -e -- -- ž elektronska revija z naročnino, ki po določenem časovnem obdobju embarga dovoljuje odprti dostop do vseh člankov ali do izbranih člankov; sin. odprtodostopna revija z zamikom (ang. delayed open access journal)

odprtodostopni časopis z zamikom -ega -a -- -- m elektronski časopis z naročnino, ki po določenem časovnem obdobju embarga dovoljuje odprti dostop do vseh člankov ali do izbranih člankov; sin. odprtodostopna revija z zamikom (ang. delayed open access journal)

prosti dostop -ega -a m 1. dostop do elektronskega vira, ki je za uporabnika brezplačen oz. ga zanj naroča knjižnica; prim. odprti dostop (ang. free access)

2. v pravi dostop, ki je človekova pravica po zakonu, ustavi, npr. svoboden dostop do informacij (javnega značaja), svoboden dostop do interneta; sin. svobodni dostop (2) (ang. free access)

prostodostopni -a -o prid. ki se nanaša na prosti dostop; prim. odprtodostopni (ang. free access)

svobodni dostop -ega -a m, v pravi dostop, ki je človekova pravica po zakonu, ustavi, npr. svoboden dostop do informacij (javnega značaja), svoboden dostop do interneta; sin. prosti dostop (2) (ang. free access)

Vabimo vas h konstruktivni razpravi na spletniku *Bibliotekarska terminologija* (na naslovu <http://terminologija.blogspot.com>), pokomentirajte, sprožite razpravo, da bomo sedaj morebiti različna mnenja do jesenskega posvetovanja sekcij specialnih in visokošolskih knjižnic ZBDS »Prost dostop do dosežkov slovenskih znanstvenikov« uskladili in dorekli do te mere, da jih bomo lahko pred tem objavili in tam predstavili ter zagovarjali.

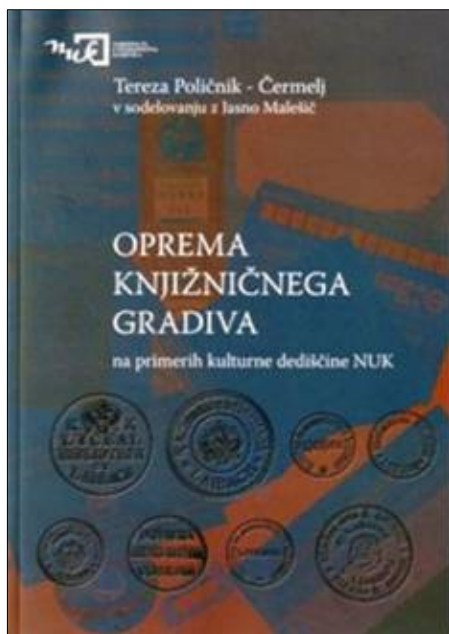
Ivan Kanič

Bibliotekarska terminološka komisija

Objavljeno na blogu *Bibliotekarska terminologija* 6.9.2010

NOVOSTI

OPREMA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA NA PRIMERIH KULTURNE DEDIŠČINE NUK

NUK, avtoric Tereze Poličnik – Čermelj, bibliotekarske specialistke, zaposlene v Službi za pridobivanje knjižničnega gradiva in dr. Jasne Malešič, vodje Centra za ohranjanje knjižničnega gradiva.

Vsebuje natančen opis oznak in pripomočkov, ki jih potrebujemo za opremljanje različnih vrst gradiva za trajno hranjenje, uporabo in rokovanje. Prvi del predstavlja besedilne in slikovne prikaze opremljanja knjižničnega gradiva, v drugem delu pa so postopki označevanja gradiva na različnih nosilcih zapisov prikazani v preglednicah.

problematike sodelovali s strokovnjaki s področja varovanja knjižničnega gradiva tako konservatorji-restavradorji kot kemiki. Poznavanje različnih vrst materialov, iz katerih so izdelane knjižnične enote ter materiali zaščitne opreme, je bistvenega pomena, saj vsak nosilec zahteva poseben postopek označevanja, ki gradiva ne poškoduje.

Ne glede na to, da je priročnik namenjen knjižnicam, ki gradivo trajno hranijo, ga priporočamo tudi ostalim ustanovam, saj z metodичnim pristopom uveljavlja enotnost pri opremljanju knjižničnega gradiva.

V Narodni in univerzitetni knjižnici je izšel strokovni priročnik »Oprema knjižničnega gradiva na primerih kulturne dediščine

Pri pripravi priročnika, ki je namenjen predvsem bibliotekarjem, sta avtorici zaradi interdisciplinarne

Naročite ga lahko z naročilnico na naslednji strani.

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
Turjaška 1
1000 LJUBLJANA

Tel.: (01) 2001-209
Fax: (01) 4257-293

Oprema knjižničnega gradiva
Tereza Poličnik-Čermelj v sodelovanju z dr. Jasno Malešič

NAROČILNICA

Ustanova: _____

Ulica: _____

Poštna številka: _____ Kraj: _____

Odgovorna oseba: _____ Davčna številka: _____

Naročam **Oprema knjižničnega gradiva:**

izvod/ov publikacije po ceni 20,00 EUR

Pri pošiljanju knjige po pošti zaračunamo poštnino. Publikacijo lahko (po predhodnem dogovoru) prevzamete tudi osebno, in sicer v Recepciji NUK, Turjaška 1, 1000 Ljubljana.

Datum: _____

Podpis in žig: _____

Naročilnico pošljite na:

- naslov: NUK, Turjaška 1, 1000 Ljubljana (s pripisom: »za Recepcijo NUK);
- po faksu: 01 4257 293;
- dodatne informacije: Martina Berčič, tel.: 01 2001 209, e-mail: martina.bercic@nuk.uni-lj.si

MEDNARODNI NATEČAJ ZA NAJBOLJŠO MARKETINŠKO IDEJO

OBVESTILA

IFLA Sekcija za menedžment in marketing je skupaj v sodelovanju z založbo Emerald ponovno razpisala mednarodni natečaj za najboljšo marketinško idejo (IFLA International Marketing Award for 2011). Nagrada v višini 1.000 USD in brezplačna udeležba na konferenci IFLA 2011 bo podeljena najbolj izvirnem in kreativnem marketinškemu projektu oziroma kampanji. Rok za oddajo prijav je 30. 11. 2010, prijavna dokumentacija je dosegljiva na spletnem naslovu: <http://www.ifla.org/en/management-and-marketing/marketing-award>.

KNJIŽNICA PO MOJEM OKUSU - BRALNA KULTURA V SLOVENSКИH SPLOŠNIH KNJIŽNICAH

dan slovenskih splošnih knjižnic

PREDSTAVLJAMO

Sekcija za splošne knjižnice je letošnje leto posvetila bralni kulturi. S posvetovanjem, ki je potekalo konec septembra na Rogli, se je posvetila vprašanju povezanosti bralne kulture in nabavne politike. To je v zadnjem času kar pereče vprašanje, saj mnogi menijo, da knjižnice s svojimi zbirkami, v katerih naj bi prevladovalo razvedrilno gradivo, ne morejo razvijati bralne kulture in opravljati kulturnega poslanstva. Na drugi strani pa so uporabniki knjižnic, ki takšno gradivo pričakujejo in zahtevajo. Knjižničarji naj bi pri nabavni politiki upoštevali potrebe in ne želje naših uporabnikov. Kdo lahko potegne ločnico med potrebami in željami?

Pa vendar knjižničarji v splošnih knjižnicah posvečamo veliko svojega časa, sredstev in idej namenu, da bi na naše bralce skušali z različnimi projekti, storitvami in dogodki vplivati na uporabnike, da bi brali več in bolj kakovostno gradivo. Zato smo se odločili, da kmalu po posvetovanju, ki je bolj teoretično, pripravi-

mo še prikaz dobrih praks s področja bralne kulture. Dan dobrih praks je posvečen dnevu slovenskih splošnih knjižnic. Geslo letošnjega praznika splošnih knjižnic je *KNJIŽNICA PO MOJEM OKUSU*. S tem želimo poudariti raznolikosti potreb, želja, interesov in namenov.

Odvijal se bo v četrtek, 18. 11., v Mestni knjižnici Grosuplje. Na programu je dvanajst različnih prispevkov. Uvodno predavanje dr. Primoža Južniča bo branje umestilo v prostočasne dejavnosti, ostali prispevki pa bodo predstavljali konkretne dejavnosti knjižnic. Dan je posvečen spodbujanju, izmenjavi znanj in idej. Čeprav je dan knjižnic 20.11., smo naše praznično druženje premaknili na četrtek, ki je primeren dan za dobre ideje.

Ob letošnjem dnevu slovenskih splošnih knjižnic izdajamo tudi promocijsko publikacijo z naslovom *Knjižnica po mojem okusu*, kjer bodo zbrani prispevki naših uporabnikov, ki bodo spregovorili o tem, kakšna je knjižnica po njihovem okusu, in prispevki knjižničarjev, ki s svojimi znanji okuse knjižnice bogatijo. Vabimo vas, da z nami in še posebej v vaših knjižnicah praznujete dan splošnih knjižnic, da lokalno skupnost, naše uporabnike in člane in druge, ki o nas odločajo ali imajo vpliv na naše dejavnosti, spomnimo na to, da smo pomemben dejavnik bralne kulture in lokalne skupnosti.

Breda Podbrežnik
predsednica sekcije za splošne knjižnice

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

Sekcija za splošne knjižnice

Knjižnica po mojem okusu:

primeri dobre prakse spodbujanja bralne kulture v slovenskih splošnih knjižnicah

ob dnevu slovenskih splošnih knjižnic vas

Sekcija za splošne knjižnice pri ZBDS vljudno vabi

na enodnevno posvetovanje

v četrtek, 18. novembra 2010, ob 9.00 uri

v Mestno knjižnico Grosuplje, Adamičeva cesta 15, 1290 Grosuplje

Program

	Registracija
9.00 — 9.15	Uvodni nagovori
9.15 — 9.45	Primož Južnič , Filozofska fakulteta Ljubljana, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo: Spodbujanje branja in preživljanje prostega časa
9.45 — 10.05	Tjaša Urankar , Javna agencija za knjigo RS: Radi beremo: predstavitev JAK in nacionalnega projekta Rastem s knjigo
10.05 — 10.25	Veronika Rijavec, Simona Šinko , Mestna knjižnica Ljubljana: Knjige za vsakogar: prodaja knjig v slovenskih splošnih knjižnicah
10.25 — 10.45	Odmor
10.45 — 11.05	Simona Solina , Knjižnica Toneta Seliškarja Trbovlje: Tonček Knjigoljub
11.05 — 11.25	Barbara Marinčič, Milena Pinter , Mestna knjižnica Ljubljana, Knjižnica Prežihov Voranc: Dajmo jim vetra
11.25 — 11.45	Mirjam Štih , Knjižnica Domžale: Bibliopreventiva v okviru Comenius Regio
11.45 — 12.05	Mateja Premk, Majda Jurič Sirk , Knjižnica Litija: »Srčni bralec« - bralna značka za odrasle v središču Slovenije
12.05 — 12.15	<i>Razprava</i>
12.15 — 12.25	Predstavitev podjetja RFID iz Slovenj Gradca
12.25 — 13.00	Odmor
13.00 — 13.20	Zdenka Žigon , Lavričeva knjižnica Ajdovščina: Spodbujanje branja v različnih tipih bralnih krožkov
13.20 — 13.40	Marina Hrs , Mestna knjižnica Izola: Primorci beremo: projekt primorskih knjižnic
13.40 — 14.00	Aljoša Grilc , Osrednja knjižnica Kranj: Bralni krožki za starejše
14.00 — 14.20	Tanja Curhalek , Mestna knjižnica Ljubljana, Knjižnica Bežigrad: Glej globalno, poslušaj (i)zbrano, Beri širše! Povezovanje filmske, glasbene in bralne kulture
14.20 — 14.30	<i>Razprava in zaključek</i>

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
Sekcija za splošne knjižnice

Knjižnica po mojem okusu:

primeri dobre prakse spodbujanja bralne kulture v slovenskih splošnih knjižnicah

Mestna knjižnica Grosuplje, Adamičeva cesta 15, 1290 Grosuplje

Četrtek, 18. novembra 2010, ob 9.00 uri

Prijavnica:

Ime in priimek: _____

Knjižnica: _____

Naslov: _____

Telefon: _____

e-mail: _____

Datum _____

Podpis _____

Izpolnjeno prijavnico pošljite najkasneje do **8. novembra 2010** na elektronski naslov: dobraprak-sa2010@gmail.com. Informacije: Urška Lobnikar Paunovič tel. 031 820 555.

Vljudno prosimo, da v primeru zadržanosti pravočasno odjavite udeležbo, ker je število mest omejeno. Udeležba je brezplačna!

OBVESTILA

OGLASI

DELO IŠČE

Urška Vimer-Kovaček
Malejeva ul. 6, Ljubljana
GSM:041/384 220
El-naslov: urska.vimer@gmail.com
Rojstni podatki: 21.06.1966 v Ljubljani, slovenska državljanka

Izobrazba: Univerzitetna diplomirana bibliotekarka

Strokovna znanja: opravljen strokovni izpit za naziv bibliotekar; licenca – dovoljenje za katalogizacijo monografskih publikacij v sistemu COBISS.SI

Sedanje usposabljanje: V letu 2010 se udeležujem tečajev v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (NUK) in na Institutu informacijskih znanosti v Mariboru (IZUM) za strokovno obdelavo (katalogizacijo) sestavnih delov – član-
kov, kontinuiranih virov (serijskih publikacij), za izdelavo bibliografij raziskovalcev, prevzemanje bibliografskih zapisov iz tujih bibliografskih baz ter za redakcijo bibliografskih zapisov.

Zaposlitveni cilji: delo na področju strokovne obdelave monografskih publikacij, sestavnih delov, kontinuiranih virov in za izdelavo bibliografij v nacionalni knjižnici ali v visokošolskih, specialnih in splošnih knjižnicah.

Oblike želenega delovnega razmerja: delo za nedoločen čas, delo za določen čas ali delo po podjemni pogodbi.

Delovne izkušnje: februar, marec 2010 – usposabljanje na delovnem mestu v NUK-u: katalogizacija, redakcija bibliografskih zapisov, inventura, oblikovanje bibliografskih zapisov za elektronske knjige; september – december 2009 – priprava, kreiranje in kontrola bibliografskih zapisov doktorskih disertacij Univerze v Ljubljani (1919-1967) zaradi priprave na predstavitev v DLib (projekt NUK in Univerze v Ljubljani). April-avgust 2009 – delo v knjižnici OŠ Dob. Skupaj 7,5 let delovne dobe v knjižnicah različnih tipov.

Znanja:

Tuji jeziki: angleški jezik – aktivno, hrvaški jezik – aktivno, francoski jezik – pasivno, latinski jezik – pasivno ; *zmožnost branja besedil v srbski, makedonski in ruski cir. pisavi.

Računalniška znanja: COBISS –licenca za katalogizacijo monografskih publikacij, Word for Windows, Internet in elektronska pošta, osnove Excella.

Sposobnosti in značaj: delavnost, samostojnost, vztrajnost, uravnovešen značaj.

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana bibliotekarka in italijanka z opravljenim strokovnim izpitom iz bibliotekarstva. Med študijem sem vsebinsko in formalno obdelovala gradivo ter opravila tečaj za bodoče udeležence COBISS iz katalogizacije monografij na oddelku za Posebno knjižnično gradivo v NUK-u. Med delom v knjižnici Otona Župančiča sem se seznanila z ureditvijo gradiva, ki sem ga sortirala in vstavljala. Imam opravljen izpit za ECDL-start. Od tujih jezikov aktivno obvladam italijanščino, nemščino in angleščino. Poleg tega imam opravljen certifikat za aktivno znanje nemščine, ki je moj materni jezik. Zaposlitev iščem v katerikoli knjižnici, saj mi je knjižničarsko delo v veliko veselje. Dosegljiva sem na telefonski številki 031 581 366.

OBVESTILA

NAVODILA AVTORJEM

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena

avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključuje v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z

začetno navedbo "Od leve proti desni: ...". Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali TIF formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosim, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov icb@nuk.uni-lj.si. Pošljete jih lahko tudi na disketi ali CD-ROM-u na naslov Narodna in univerzitetna knjižnica, Informacijski center za bibliotekarstvo, Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevkov ne honoriramo!